

**העשיר שרצה לחסל
כליל את כל עסקיו
והתשובה של מרן
הגרא"מ שך זצ"ל**

לקראת שבת מלכתא

פגישים לפרשת שמות | גליון מס' 361 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

הרי כולנו רואים שאבא אחד או אמא אחת יכולים לגדל עשרה ילדים, לדאוג להם, לתת להם כל צרכיהם בגד ללבוש ולחם לאכול ולחתן אותם, ולארח אותם לאחר מכן עם הנכדים ועם כל הבלאגן. אבל כשהאבא מתבגר וזקוק לעזרה, זה כבר נהיה מסובך.... צריכים לעשות משמרות, וההוא לא יכול השבוע וההיא לא יכולה בלילות...

הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א בשיחה מיוחדת לרגל תחילת ימי השובבי"ם

יעקב א. לוסיגמון

לרגל תחילת ימי השובבי"ם, ביקשנו לשוחח עם הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א, מרביץ תורה בעל שם עולמי, רב בית המדרש 'היכל צבי' דחסידי צאנז בירושלים, ונשיא ארגון 'הגפן' הפועל רבות כדי לסייע במציאת שידוכים למעוכבי שידוך.

הרב שליט"א נענה לבקשתנו, ופתח בסיפור אליו נחשף באחת השנים הקודמות, בימי השובבי"ם:

"היה זה בשבת פרשת משפטים. פגשתי יהודי שסיפר לי שהוא מאוד מתרגש מכך שברוך ה' ימי השובבי"ם מגיעים לסיימם...

"שאלתי אותו, מה זאת אומרת? למה מפריע לך שימי השובבי"ם עדיין כאן? מילא אם היית בחור בישיבה, אני יכול להבין, כבר נתקלתי בכמה וכמה בחורים שהלחץ הגדול בימי השובבי"ם בישיבות בהן למדו, עשה להם לא טוב.

"אבל אתה הרי לא לומד בישיבה, למה אתה רוצה שימי השובבי"ם יסתיימו כבר?", שאלתי. "השיב לי האברך תשובה שהותירה אותי המום: 'כבר חודש וחצי שאי אפשר לדבר עם הבן שלי, הוא מספר. 'כל השבוע הוא לא מתקשר הביתה בכלל, ובימי שישי הוא מתקשר, ורוב השיחה שלו מוקדשת ל... או... נו! אוהו אהה!', כי הוא באמצע ה'תענית דיבור' וה'רצופות' וממילא הוא לא יכול לדבר עם אבא שלו ועם אמא שלו...".

"מה אומר ומה אדבר?", אומר הגר"ח שמרלר שליט"א, "בתוך עמי אנוכי יושבת, ולא פעם ראיתי מקרים דומים, וזה נושא מאוד מאוד

רגיש. מצד אחד, הבחור נמצא כולו באווירה של 'רציפות' וחושב שאם הוא ידבר חמש דקות, זה יכול להוריד אותו מכל ההישגים שהשיג עד עכשיו, ואחר כך מי יודע אם הוא יצליח לחזור לרצף שהיה לו עד עכשיו.

"מצד שני... זה הרי בוודאי לא רצון ה' שככה יתנהג בן כלפי הוריו. אדרבה, אם הייתי יכול לדבר איתו הייתי מסביר לו, שכשאתה מנהל שיחה נורמלית עם אמא שלך ומספר לה מה אכלת בארוחת צהרים, ואיזה נפלא זה שב'ה קיבלת את החברותא שכל כך רצית... זה לא 'מוריד' אותך ברוחניות חלילה, ההיפך! זה חלק מאותה הרציפות!

ממי שיכול לקבל על עצמו משמרת, פעם בשבוע, שייפנה לראש הכולל שמרכז את העניין.

"רק עברו כמה דקות מאז שהמודעה נתלתה, ואותו אברך כבר מגיע. הוא בשמחה רבה מוכן להתנדב לעניין.

"שאלתי אותו: 'אתה בטוח שאתה יכול?', והוא השיב בחיוב, 'זה לא קשה לך?' - כן, קשה, אבל זאת מצווה כל כך גדולה שזה שווה את הקושי. 'יש לך דרכי תחבורה סבירות להגיע להדסה?', כן, הוא ייסע עם קו 54 וירד בתחנה פלונית ומשם ייקח קו 91 וכו'..."

"ואתה לא חושש שתהיה עייף אחר כך בשעות הכולל?", הוספת י להקשות, והאברך השיב בביטחון מלא, שהוא יוכל להסתדר עם הלימודים למרות המאמץ והקושי.

"אחרי שסגרנו את כל החורים ופתרנו את כל הבעיות, אמרתי לו במנגינה של מגילת אסתר: 'מהר, קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דיברתי, ועשה כן לסבא הזקן המאושפז בהדסה - אל תפל דבר מכל אשר דיברתי!'..."

לא מזמן קראנו בתורה את פרשת ויגש, שם אנחנו רואים שיהודה דורש לשחרר את בנימין, כי הוא חושש לשלומם של יעקב. "אם לא תשחרר את בנימין", הוא אומר ליוסף, "האבא שלנו ימות חלילה".

שואל הרה"ק רבי מענדלי מוורקא זיע"א, רגע, מה קורה פה? הרי לבנימין היה אבא אחד, והיו לו עשרה ילדים. נו? אם אתה רוצה לעורר את רחמי של המשנה למלך מצרים, הגיוני יותר שתשתמש בילדים, כי הם עשרה! האבא הוא רק אחד, למה יהודה חשב שהטעון של אבא אחד יהיה חזק יותר מהטעון של עשרה ילדים, שבוודאי יצטערו גם הם צער רב אם אביהם לא יחזור?

אלא משיב הרבי מוורקא, שזה בדיוק המצב. הצער של אבא אחד על בנו הנעדר, גדול יותר מצערם של עשרה ילדים על אבא שנעלם! "זה ווארט מאוד חריף וטמון בו הרבה מאוד עומק, אבל הוא גם מאוד מאוד אמיתי. הרי כולנו רואים שאבא אחד או אמא אחת יכולים לגדל עשרה ילדים, לדאוג להם בכל רגע נתון, להאכיל ולחלל ולרחוץ, וללמוד איתם, ולתת להם כל צרכיהם בגד ללבוש ולחם לאכול ולחתן אותם, ולאחר אותם לאחר מכן עם הנכדים ועם כל הבלגאן.

"אבל כשהאבא מתבגר וזקוק לעזרה, זה כבר נהיה מסובך. צריכים לעשות משמרות, וההוא לא יכול השבוע וההיא לא יכולה בלילות, מעוניין..."

הוא טוען שיש עומס גדול בכולל, והוא צריך להספיק הרבה שעות לימוד, כשהנטיעה לבית החולים בתחבורה ציבורית מאוד קשה ואין לו איך להגיע לשם, והוא חושש שיהיה לאחר מכן עייף בשעות הלימוד, אם הוא יעשה משמרות בלילה ועוד ועוד. בקיצור, בגלל הכולל הוא לא יכול לבוא לעשות משמרות ליד הסבא, ואני תוהה אם אתם יכולים אולי להקל מעליו מעט את העול הלימודי, כדי שיוכל לבוא ולהשתתף כמו כל שאר הנכדים."

"שמעתי את האבא, וחשבתי לעצמי: הרי אין פה באמת עומס יוצא דופן שבגללו הוא לא יכול ללכת. אלא מה? כנראה שהוא לא מעוניין..."

"פניתי למזכיר של הכולל, וביקשתי ממנו שיכין מודעה יפה שבה הוא מבקש עזרה. יש יהודי עירי שמאושפז בהדסה, וצריכים לעשות משמרות לידו כדי לסעוד אותו על מיטת חוליו. מבקשים

רציפות של קיום רצון הבורא, לימוד תורה, כיבוד הורים, ושוב לימוד תורה. זה לא מפריע, הריפך, זה משלים ומחזק את הלימוד, כשהלימוד הוא על מנת לקיים! כדי לעשות את רצון ה'!"

"כמובן שצריכים להעביר להם את זה בזהירות המתבקשת, שלא יבוא בחור ויגיד, אם כך, הרי גם לעשות חסדים זה רצון ה', אז אולי אני אלמד שעה, לאחר מכן אני אשקיע באיסוף הספרים שזה בוודאי רצון הבורא, אך לנקות את השיש בחדר הקפה לכבוד התורה ולומדיה, אכין כוס קפה למגיד שיעור, כמו שאמרו חז"ל שהרוצה לנסך יין על המזבח בזמן הזה, ינסך לגרונו של תלמידי חכמים, ולאחר מכן עוד חצי שעה לימוד ויש לי 'שלוש שעות'."

"כמובן שזה לא עובד כך והלימוד צריך להיות ברציפות, אבל כמו שכל בחור מבין שאם הוא רואה זקן שנופל פתאום חלילה, עליו לגשת אליו, ולעזור לו גם אם הוא באמצע ה'רצופות', אותו הדבר כשאתה צריך להתקשר ולדבר עם אבא ואמא, זה לא 'מפריע', הריפך, ואת המטרה שלנו, לעשות רצון ה'."

"בעבר, כששימשי כראש כולל, פנה אלי יום אחד אביו של אחד האברכים בכולל, ובפיו טענה קשה מאוד: 'אבי מורי מאושפז מזה תקופה בבית החולים הדסה', הוא סיפר, 'כל בני המשפחה לוקחים חלק, כל אחד מהאחים שלי קיבל על עצמו יום בשבוע, ולעזרתנו מתגייסים גם הנכדים שבאים לעשות משמרות לצד הסבא.

"אבל הבן שלי, שלומד אצלכם בכולל, לא לוקח חלק במשמרות. הוא טוען שיש עומס גדול בכולל, והוא צריך להספיק הרבה שעות לימוד, כשהנטיעה לבית החולים בתחבורה ציבורית מאוד קשה ואין לו איך להגיע לשם, והוא חושש שיהיה לאחר מכן עייף בשעות הלימוד, אם הוא יעשה משמרות בלילה ועוד ועוד. בקיצור, בגלל הכולל הוא לא יכול לבוא לעשות משמרות ליד הסבא, ואני תוהה אם אתם יכולים אולי להקל מעליו מעט את העול הלימודי, כדי שיוכל לבוא ולהשתתף כמו כל שאר הנכדים."

"שמעתי את האבא, וחשבתי לעצמי: הרי אין פה באמת עומס יוצא דופן שבגללו הוא לא יכול ללכת. אלא מה? כנראה שהוא לא מעוניין..."

"פניתי למזכיר של הכולל, וביקשתי ממנו שיכין מודעה יפה שבה הוא מבקש עזרה. יש יהודי עירי שמאושפז בהדסה, וצריכים לעשות משמרות לידו כדי לסעוד אותו על מיטת חוליו. מבקשים

הוא טוען שיש עומס גדול בכולל, והוא צריך להספיק הרבה שעות לימוד, כשהנטיעה לבית החולים בתחבורה ציבורית מאוד קשה ואין לו איך להגיע לשם, והוא חושש שיהיה לאחר מכן עייף בשעות הלימוד, אם הוא יעשה משמרות בלילה ועוד ועוד. בקיצור, בגלל הכולל הוא לא יכול לבוא לעשות משמרות ליד הסבא, ואני תוהה אם אתם יכולים אולי להקל מעליו מעט את העול הלימודי, כדי שיוכל לבוא ולהשתתף כמו כל שאר הנכדים."

"שמעתי את האבא, וחשבתי לעצמי: הרי אין פה באמת עומס יוצא דופן שבגללו הוא לא יכול ללכת. אלא מה? כנראה שהוא לא מעוניין..."

"פניתי למזכיר של הכולל, וביקשתי ממנו שיכין מודעה יפה שבה הוא מבקש עזרה. יש יהודי עירי שמאושפז בהדסה, וצריכים לעשות משמרות לידו כדי לסעוד אותו על מיטת חוליו. מבקשים

הוא טוען שיש עומס גדול בכולל, והוא צריך להספיק הרבה שעות לימוד, כשהנטיעה לבית החולים בתחבורה ציבורית מאוד קשה ואין לו איך להגיע לשם, והוא חושש שיהיה לאחר מכן עייף בשעות הלימוד, אם הוא יעשה משמרות בלילה ועוד ועוד. בקיצור, בגלל הכולל הוא לא יכול לבוא לעשות משמרות ליד הסבא, ואני תוהה אם אתם יכולים אולי להקל מעליו מעט את העול הלימודי, כדי שיוכל לבוא ולהשתתף כמו כל שאר הנכדים."

"שמעתי את האבא, וחשבתי לעצמי: הרי אין פה באמת עומס יוצא דופן שבגללו הוא לא יכול ללכת. אלא מה? כנראה שהוא לא מעוניין..."

"פניתי למזכיר של הכולל, וביקשתי ממנו שיכין מודעה יפה שבה הוא מבקש עזרה. יש יהודי עירי שמאושפז בהדסה, וצריכים לעשות משמרות לידו כדי לסעוד אותו על מיטת חוליו. מבקשים

המשך בעמוד 28

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריייה בע"מ 02-6715501
זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

"ידידי הנכבד, הבה ואספר לך סיפור", אמר מרן הגרא"מ שך זצ"ל. "כאשר הייתי צעיר לימים, נהוג היה בחוץ לארץ, כי יהודים עשירים מזמינים בכל שבת את העניים שבבני הקהילה לסעוד על שולחנם את סעודות שבת המלכה. בדרך כלל, היה כל עשיר מזמין לאחר תפילת ליל שבת את אחד מהעניים שבבית הכנסת, באופן אקראי, כך שלאיש מעניי העיר לא היתה קביעות בביתו של עשיר מסוים בדווקא. יוצא מכלל זה היה זלמן האביון. זלמן נתן את עינו בזבולון הגביר, וחתם קבע על שולחנו..."

מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, מסביר ליהודי העשיר מה עליו לעשות בפרשת חיי

"קראן לו ויאכל לחם" (שמות ב', כ')

ביום מן הימים, נכנס אל חדרו של ראש הישיבה מרן הגרא"מ שך זצוק"ל, יהודי עשיר מחוץ לארץ, ושאלתו בפיו: בבעלותו מפעל מצליח בארץ הולדתו, עסקיו פורחים ומשגשגים, אולם עתה - לעת זקנה - התעורר בו רצון עו לפרוש מעולם המסחר, לחסל את עסקיו, לעלות לחונן את עפרה של הארץ הקדושה, ולהקדיש את כל חייו ואילך לעסקים מסוג שונה לחלוטין... לעסק התורה הקדושה...

אכן, לא היה מנוי וגמור עמו לעשות את הצעד האמור, וזאת מאחר והספיקות מנקרים במוחו: מחד - הרי ברור כי אין דבר משובח יותר מעסק התורה, אין מעלה גדולה יותר מהשקיעות בד' אמות של הלכה, ובודאי זכות גדולה תהיה לו כאשר יגיע בקרוב לפני בית דין של מעלה, ויצטרך ליתן דין וחשבון על מעשיו בזה העולם - אם יממש את תכניתו ויקדיש את אחרית ימיו לתורה ולמצוות. אולם מאידך, הרי הקרבה גדולה כל-כך נדרשת ממנו, עליו לוותר על העסק המצליח, להפרד מעולם המעשה, ולהקריב את עשרו למען המטרה הנעלה!

"מה עלי לעשות, רבי?", סיכם הלה את שאלתו.

רבינו הקשיב רוב קשב לדבריו של העשיר, ומשסיים הלה להציג את תמונת המצב - פנה אליו ואמר לו: "ידידי הנכבד, הבה ואספר לך סיפור, וממנו תוכל בעצמך למצוא תשובה לשאלתך..."

"כאשר הייתי צעיר לימים" - פתח רבינו וסיפר - "נהוג היה בחוץ לארץ כי יהודים עשירים מזמינים בכל שבת את העניים שבבני הקהילה לסעוד על שולחנם את סעודות שבת המלכה. בדרך כלל, היה כל עשיר מזמין לאחר תפילת ליל שבת את אחד מהעניים שבבית הכנסת, באופן אקראי, כך שלאיש מעניי העיר לא היתה קביעות בביתו של עשיר מסוים בדווקא.

"יוצא מכלל זה היה זלמן האביון. זלמן נתן את עינו בזבולון הגביר, וחתם קבע על שולחנו... בכל ליל שבת לאחר התפילה, היה ממהר

לגשת אליו ולשאול אם יוכל לסעוד על שולחנו, וזבולון, אשר ליבו רחב היה - מעולם לא השיב את בקשתו ריקם.

"עם הזמן, נהיה לאורח של קבע בביתו של זבולון, הוא כבר לא היה ניגש בכל שבת בכדי להזמין את עצמו אל ביתו של הגביר... הדבר כבר היה מובן. הוא היה מצטרף אל זבולון הגביר לאחר התפילה כבקי ורגיל, וזבולון מצידו לקח בחשבון תמיד, כי זלמן מתכנן לסעוד על שולחנו את סעודות השבת..."

"זלמן מיוזענו, עני מרוד היה - כפשוטו ממש. בגדיו קרועים, נעליים מחוררות, וכל מראהו אומר מסכנות ודלות. באמצע השבוע, מעולם לא זכה זלמן לסעודה ראויה לשמה, הוא היה מסתפק מערב שבת לערב שבת בשאריות, אשר היו הירקנים שבשוק מותירים לו בסופו של יום, וסעודות השבת אותן סעד בביתו של זבולון, היוו אפוא את עיקר מזונו השבועי.

"דע עקא, שאם סבורים אנו כי עיקר מעייניו של זלמן היו נתונים לצלחתו, הרי שטעות היא בידינו... זלמן אמנם אכל לתאבון את מנתו ולא הוותר בצלחתו מעולם מאומה, אולם במהלך הסעודה, היתה תשומת ליבו נתונה תמיד לפמוטים המפוארים אשר ניצבו

אלא אורחי, אשר מתוקף הנסיבות יכול לצפות בהם בעת סעודות השבת!

אולם זלמן לא השתכנע. 'נו נו...', הניד בראשו, 'אין זה הבדל כה גדול... שכן הבה ונחשוב: כל עוד ניצבים הפמוטים על השולחן ונרות השבת דולקים בהם בליל שבת קדש - נהנים אנו מראייתם בשווה, אך כאשר הולך אני אל ביתי - הלא ממילא מסירים את הפמוטים מעל גבי השולחן ומאחסנים אותם בארון עד השבוע הבא, ואף אתה אינך נהנה מהם כלל...

"אלא מאי?", המשיך זלמן והרצה את משנתו הסדורה בפני זבולון הגביר, 'צודק אתה. בכל אופן ישנו הבדל ביני ובינך... מאחר והפמוטים אינם שלי - הרי שאיני יכול למשכנם ולקבל הלוואה תמורתם, ואילו אתה, אם תרד אי-פעם מנכסך ותזדקק להלוואה - תוכל למשכנם או למכרם בכסף מלא! זהו אמנם הבדל מהותי אשר קיים בינינו. אולם אם שמח אתה בפמוטיך, על שום אפשרותך למכרם בעת צרה - אוי לה לאותה שמחה!"...

כך סיפר רבינו, והמשיך בפנותו אל העשיר היושב מולו: 'ובכן, זוהי אף התשובה לשאלתך. כל רכושך הגשמי - אינו שלך באמת. כאשר תעלה לפני בית דין של מעלה, לאחר מאה ועשרים שנה - לא ילווך מפעליך ובתיך, כל רכושך ישאר כאן, ואילו אתה תעלה למעלה כשאתה ערום ועריה... התועלת היחידה אשר ישנה בכסף - הינה רק בהיותו מאפשר לך למלא את צרכיך דבר יום ביומו, ולשם כך - הלא די בכסף אשר אגרת כדי לכלכלך למשך שארית ימיך ברווח ובשפע רב! "רק מה, חושש אתה מפני מצב, בו יאבד חלק מרכושך בעסק רע, ואזי תזדקק לשארית הונך בכדי להמשיך ולמלא את צרכיך ולהתקיים בכבוד, אם זוהי מטרתך ושאיפתך, בכל עמלך אשר אתה עמל להרבות את הונך, אם יגע אתה למען מצב בו תפסיד את מרבית רכושך, ותזדקק לממון נוסף - הרי שבאמת מצבך כבי רע... "על כן עצתי לך ברורה מאליה. השלך על ה' הבך, הפקד את גורלך בידיו, הנח לו לדאוג לך - בידעך כי את חובת השתדלותך מילאת זה מכבר על הצד היותר טוב, והקדש את שארית חיך למען הרבות קניינים אמיתיים ומהותיים, קנייני נפש נצחיים, תורה ומצוות אשר ילווך, בשכבך ובקומך למשפט בפני אביך שבשמים!

"רק בהם נמצא האושר האמיתי, רק הם נחשבים לקניינים של אמת, וההצלחה האמיתית - מתבטאת אך ורק ברכישתם!".

(מתוך הספר 'אורחות החיים' - הגרא"מ שך זצוק"ל)

"דע עקא, שאם סבורים אנו כי עיקר מעיינינו של זלמן היו נתונים לצלחתו, הרי שטעות היא בידינו... במהלך הסעודה, היתה תשומת ליבו נתונה תמיד לפמוטים המפוארים אשר ניצבו במרכז השולחן והפיצו אור יקרות"

על השולחן והפיצו אור יקרות בחדר הגדול. הוא אהב להתבונן בהם, להתפעל מהתחריטים הנפלאים, ולהתמוגג מהעיצוב הנהדר.

"המתבונן מהצד - יכול היה בהחלט לטעות ולסבור כי בפמוטיו שלו מתבונן זלמן. החביבות אשר ניכרה על פניו בהתבוננו בהם, השמחה בה הוא סקר את התבליטים והעיצובים המיוחדים, בהחלט הזכירה את שמחתו של קונה, אשר קנה במיטב כספו פמוטים אלו זה עתה, בכדי לפאר בהם את שולחנו..."

"התנהגות זו לא נעלמה מעייני של זבולון הגביר, ובאחת השבתות הוא כבר לא הצליח להתאפק, פנה אל זלמן, והקשה: 'ידידי היקר, מוכרח אני לשאלך, איזה עניין מוצא אתה בפמוטיי? איזו נחת מפיך אתה מהם? הלא אין הם שלך, הם לא רכושך, ומה מקום יש להתפעלות והתלהבות כה מרובה?"

"אולם זלמן לא התבלבל: 'אמת! נכון הדבר!' - הוא השיב לגביר, 'פמוטים אלו אמנם אינם שלי, אך בעצם, ר' זבולון, מה ההבדל? מה זה משנה אם שלי הם אם לאו?"

"מה ההבדל??", נזדעק הגביר, 'ההבדל הוא עצום ורב! אני הוא בעליהם של הפמוטים המיוחדים והיקרים הללו, ואילו אתה - אינך

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'.

לפני למעלה משלושים שנה דיבר בישיבתינו הגאון רבי חיים קריסוורטה זצ"ל, הוא אהב מאוד את ישיבתנו, ואמר: "כשעמדתי בכותל המערבי, והתפללתי לפני בית קדשנו ותפארתנו, חשבתי לעצמי: כמה היה מוכן סבא שלי מזורשא לתת כדי לזכות להגיע לכאן... מה היתה סבתא שלי נותנת כדי שתהיה לה אפשרות לבוא לכאן..."

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על נתינה והזדהות מושלמת

"וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אָחָיו וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם" (שמות ב', י"א)

פרש רש"י: "וירא בסבלותם - נתן עיניו ולבו להיות מצר עליהם". מה הכוונה "נתן עיניו ולבו"?

לפני למעלה משלושים שנה דבר בישיבתנו הגאון האמיתי רבי חיים קריסוורטה זצ"ל, אב"ד אנטוורפן שבבלגיה.

רבי חיים היה גאון עצום, בעל ידע ובקיאיות עצומה בתלמוד הבבלי והירושלמי. הוא ידע את כל הש"ס בעל פה, ישר והפוך, כפי שיודע אדם את פרק "אשרי יושבי ביתך"... לא רק ידע בעלמא היה לו, אלא גם עמקות נפלאה עד מאד.

פעם אחת זכיתי לנסוע עמו ברכב. בדרך למדתי את פרוש הר"ן על מסכת חולין. "תקרא בקול כדי שגם אני אשמע", אמר לי הרב, וכשהתחלתי לקרוא הוא המשיך ואמר את דברי הר"ן בעל פה! נהגו לומר במליצה, שאת נוסח שבע הברכות שאומרים בסעודת חתן וכלה, ידע רבי חיים מתוך דברי הגמרא במסכת כתובות (ח ע"א), ולכן הוא לא היה צריך אף פעם סידור...

בנוסף לכל ידיעותיו ושליטתו העצומה בכל מכמני התורה, היה איש מעש, והשתדל בכל כוחו ונשמתו להרבות בצדקות ובמעשים טובים, מתוך מסירות נפש. במהלך חייו חלה, והוצרך לעבר טיפול מסבך מאד. אחוזי הריפוי שלו היו אפסיים ממש. באותה שעה קיבל על עצמו בקבלה גמורה ושלמה, שאם יחלים ויחזור להתהלך כאדם בריא, הוא ישתדל בכל כוחו לאסוף מיליוני דולרים בכל שנה, על מנת לחתן בחורי ישיבה יתומים, כדי שיוכלו להמשיך לעסוק בתורה בישוב הדעת. ואכן, כשזכה והבריא החל לעסוק בכך, ומדי שנה חיתן עשרות יתומים ויתומות, ותמך בהם תמיכה של ממש.

הוא אהב מאוד את ישיבתנו, וכל ענין התשובה היה קרוב ביותר ללבו. כאשר בא לדבר בישיבתנו, הביא את דברי הגמרא במסכת חגיגה (ד ע"ב) "רב הונא כי מטי להאי קרא: 'ראה ראה' בכי. אמר: 'עבד שרבו מצפה לו לראותו יתרחק ממנו, דכתיב: 'כי תבאו לראות פני מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי'".

רב הונא כשהיה קורא פסוק זה, היה בוכה.

מהו הפסוק שגרם לרב הונא לבכות?

התורה אמרה: "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך במקום אשר

יבחר" (שמות כג, כג). אמר על כך רב הונא: עבד שרבו מצפה לראותו יתרחק ממנו? ואומר הקב"ה: "מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי".

הענין כולו לא מובן. מצד אחד אומר הקב"ה: "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך", אם כן איך הוא אומר מצד שני, "מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי"?

את הדברים המתוקים שאמר על כך רבי חיים זצ"ל צריכים "ללעוס" ולא רק "לבלוע"... ממש כמו ויטמינים שלא מספיק לבלוע אותם, אלא צריך ללעוס, ועל ידי הלעיסה הם מתעכלים בגוף באופן הראוי, ומביאים לרפואה ולחזוק.

בכי מיוחד

אמר רבי חיים: גם אנחנו בוכים הרבה פעמים. רואים איזה רעיון בספר מוסר, קוראים פסוק מעורר, ומתחילים לבכות. אם כן למה חשוב לגמרא לספר על הבכי של רב הונא? מה החידוש בבכי הזה? אלא, שאפשר לבכות ואפשר לבכות. הבכי שלנו לא משנה בנו מאומה, בעוד שאצל רב הונא הבכי יצר שנוי פנימי.

מהו ההבדל בין הבכי שלנו לבכי שלו?

הבכיה שלנו אינה באה מן הראש, היא באה מן הלב. לאדם יש

המצב מצב ביש, מדובר בשעתיים לפני שבת, איפה קבוצה של שבע בנות ישיגו מה לאכול בשבת? העיניים המאשימות מופנות לעברה, איך ניתן לחשוב שיעבירו שבת עם חטיפי במבה וביסלי?!... היא מצידה בקשה באותם רגעים להחליף את גורלה עם עדת קורח, מצידה שהארץ תפתח את פיה ותבלע אותה חיה...

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה',

עם ביאור נפלא לסירובו הפלאי של משה רבינו לשמש כשליח לגאול את בני ישראל

בעולם שלא יהיה הגון יותר ממני לשליחות!!!!".

פלא עצום!

לפני כן משה רבינו רואה בעיה באימון שיתנו בו העם, אח"כ הוא מציג את בעייתו הפיזית: "כבד פה וכבד לשון" זאת אומרת שהשליחות הזאת צריכה מישהו שינתן בו אימון שיקבלו שהוא אכן שליח ה', שהוא רהוט שפה ויכול לשכנע את השומעים אותו, ולפתע הוא אומר תשלח את מי שאתה רוצה, כולם טובים וכל מי שיהיה השליח יהיה טוב ממני.

הייתכן? האם שליחות כה גולרית כל אחד ראוי לה? גם דתן ואבירם ראויים להיות שליחים טובים יותר ממנו להוציא את בני ישראל ממצרים, ולתת להם תורה?

איך זה ייתכן לומר דברים כאלו??

באמצע ימי מלחמת העולם הראשונה, מצבם של היהודים באירופה היה נורא, רבים עזבו את בתים ולא ידעו אם יחזרו. משפחות נעקרו, צעירים נלקחו לחזית ומעולם לא חזרו, המצב היה נורא, וה'אמרי אמת' מגור נשא דברים בפני חסידיו, וכה אמר:

בפרשתנו אנחנו רואים דבר שלכאורה הוא פלא גדול: הקב"ה שולח את משה רבינו להיות שליחו לגאול את עם ישראל ממצרים, אבל במקום לקפוץ על ההזדמנות ולקבל על עצמו את השליחות בשמחה, משה רבינו עבד ה', שזכה להיקרא 'עבד נאמן' ושכל מהותו לעשות רצון ה', מתחיל להתווכח... הוא טוען שאינו יכול ואינו ראוי לשליחות זו...

הקב"ה אומר למשה רבינו בתגובה, אתה כן יכול, גש בבקשה לבצע את השליחות, אבל משה רבינו, האיש היחיד בהיסטוריה שהתורה העידה עליו שהוא עבד נאמן לקב"ה, ממשיך להתווכח. לא יום אחד ואל יומיים, שבעה ימים רצופים נמשך הוויכוח הזה, כמבואר בחז"ל! השאלה זועקת עד לב השמים! משה רבינו הוא אותו אחד שיכול היה לשבת על כורסת השרד במגדל השן של פרעה, ולנהל את מדינת מצרים ואף לדאוג משם להקלות בעבודת עם ישראל, והוא לא עושה כן, הוא מוריד את בגדי השרד, לובש סרבל וכובע שמש ומתחיל לגבל את הטיט עם אחיו הסובלים.

הוא משה רבינו הוא האיש שלא מסוגל לראות בסבל אחד מאחיו, הוא שם נפשו בכפו והורג את המצרי תוך סיכון עצמי חסר תקדים! הוא, שאיננו מסוגל לראות יהודי מכה יהודי, וגם אם הוא מתעסק עם אותם המלשינים איננו נרתע, והוא משלם על כך מחיר אישי כבד, הווקק לעזוב הכל ולבקש מחסה לגופו, התנתק מכל אחיו ובני משפחתו - הכל בגלל דבר אחד: הוא אינו יכול לסבול את העובדה שאחיו סובלים.

אז מה יש לנו כאן? משה רבינו, עבד נאמן, אמור לעשות את רצון ה' בכל דרך אפשרית, לא זו בלבד אלא שהוא גם מסור בכל לב ונפש לאחיו בני ישראל.

וזה מביא אותנו לשאלה שהיא זעקה כפולה ומכופלת: מה ראה משה לסרב לשליחות שכל כך שייכת לנפש שלו, הוא יכול להיות מי שביא את הגאולה לעם ישראל, מדוע סרב כה רבות עם הקב"ה, ועמד בסירובו שלא לקבל את השליחות?

והפלא היותר גדול הוא הויכוח האחרון של משה, עליו כבר נאמר "ויהי אף ד' במשה", ומסביר הרמב"ן הקדוש את דברי משה שאמר "שלח נא ביד תשלח" שמושה רבינו ע"ה אמר לקב"ה "כי אין אדם

מגוזרי הגירה וישב יחד עם כולם ושמע על מה שירגישו העם, ואעפ"כ הסכים שהגזירה חשובה וגוברת על תחושות העם! מי כן יכול לנסות להיכנס אל המלך? עבדיו! העבדים לא היו באותה ישיבה, הם רואים רק דבר אחד, את הקושי, את סבל העם, הם מכירים את מלכם שמלך חסד הוא, הם יכולים להיכנס ולהתחנן לביטולה.

אומר ה'קדושת לוי', זה מה שאמר ר' יוחנן בן זכאי לרעייתו: אני שר לפני המלך, אני קרוב ומבין יותר בסיבת החלטותיו של המלך, רואה אני בעיני שזה לא גזירה רעה, זה טוב מאוד, ר' חנינא בן דוסא קרוב למלך בכל יום אבל הוא עבד, הוא אינו יושב בקבינט ואינו רואה את טובת הגזירה הוא יכול לבקש מהמלך על ביטולה.

הוא אשר סיפר הגה"צ רבי משה לדינסקי ז"ע ראש ישיבת ראדין, הוא סיפר שבעת לומדו בוואלוז'ין אצל מרן הנצי"ב ז"ע, כשהלך הנצי"ב לעולמו הבחורים לא בכו, על אף שקשורים היו ברבם בעבותות אהבה, אבל היות והנצי"ב לא פסק מלכסוף ולבקש את גאולת עם ישראל, את מלך המשיח, היה להם ברור שכעת הנצי"ב עולה לגנוזי מרומים, והוא מתקבל בכבוד מלכים הישר לגן עדן, אבל הוא נעמד בפתח הגן ומסרר להיכנס בתביעתו שתבוא הגאולה, וממילא אין מה לבכות כי תיכף ומיד יראוהו חזרה עם המשיח! עברו ימים וחודשים והמשיח עדין לא הגיע, ואז הבינו הבחורים כנכון שהנצי"ב היה אמור לעשות זאת אבל כשהגיע למעלה ונעמד קרוב להקב"ה הבין את דרכיו וראה שאוי ואבוי אם יבוא המשיח במצב הזה של כלל ישראל.

על כך הביא ר' משה את דברי האריז"ל שביאר את הפסוק "דמינו יאלקים חסדך בקרב היכלך" (תהלים מו י) אלוקים הוא מידת הדין, אומר דוד המלך: "דימינו אלוקים" אהנו ראינו מה נעשה והבנו שיש כאן מידת הדין, אבל "חסדך בקרב היכלך" כשהגענו להיכלך עמדנו קרוב וראינו את הדברים לאמיתם ראינו שזה הכל חסדים!". נמצאנו למדים, שמושה רבינו שעומד קרוב להקב"ה רואה נכון את מצב השעבוד של כלל ישראל, והוא רואה בזה טובה גדולה לעם ישראל, עליו להבין ולהפנים שבמצבים הקשים ביותר שנראים לנו, גם אלו אשר משרים לפעמים את הגרוע ביותר, "מפי ד' לא תצא הרעות", בכל דבר כזה מוותר טוב אין סופי.

כשאנחנו עוסקים בטוב הטמון בתוך מה שנראה כהיפך הגמור מטוב כביכול, איני יכול שלא לספר כאן סיפור שאירע עם משפחתו של אחד מידידי, ושאיני מכיר את פרטיו מקרוב: ידידות קרובה יש בין משפחת רוזן לר' דוד, איש חסד שברשותו בית הארחה בצפון, דבר אחד ידעו תמיד שאם החליטו המשפחה כולה או חלקם לשכור דירה בצפת וסביבותיה בשבת, לאוכל הם אינם צריכים לדאוג, טלפון אחד לר' דוד יידם, והוא נותן הוראה בבית הארחה לארוז להם את מספר המנות המבוקש. כל מה שצריך זה רק להניח אותם על הפלטה ולהתענג בתענוגים. הדבר חזר ונשנה פעמים מספר, וכך גם כשבתם סיימה סמינר

בזמנו של הרבי הק' רבי אלימלך מליז'ענסק ז"ע היתה גזירה נוראה על יהודים והיה צדיק אחד שעשה סיגופים רבים לבטל את הגזירה. שלח אליו ר' אלימלך שלא יסתגף יותר כי הוא עומד להסתלק בקרוב, ולאחר פטירתו ירעיש עולמות בשמים, שיבטלו את הגזירה! ואכן הרבי ר' אלימלך הלך לעולמו, ועברה תקופה ועוד תקופה והגזירה לא התבטלה, ולצדיק הנ"ל היתה תמיהה גדולה, היתכן, צדיק קדוש כמו הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק הבטיח, וברור שיש לו כוח, מדוע אינו פועל לביטול הגזירה?! והתחיל שוב לעשות סיגופים רבים יותר מקודם, התגלה אליו רבי אלימלך בחלום, ואמר שרק בעולם הזה ניתן להתפלל על ביטול הגזירה, כי כאן בעולם הזה רואים את הגזירה כדבר רע. אמנם בשמים רואים שהכל טוב... על ביטול הטוב לא מתפללים!

ובלשונו הוא אמר שמה שנראה בעולם הזה כגזירה נוראה, בעולם הבא רואים שזה "ווי א לעפל איינגמאכט'ס פאר יודן" - כמו כפית ריבה עבור היהודים.

הוסיף ואמר ה'אמרי אמת': משה רבינו היה קרוב מאוד להקב"ה, והכתוב אומר עליו "וידע יצחקו לְמִשְׁחָה" (תהלים קג ז) ככל שקרובים יותר להקב"ה מבינים דרכיו, וממילא מבינים שכל מה שה' עושה הכל הוא טובה גדולה מאוד, וממילא אמר משה להקב"ה "שלח נא ביד תשלח" - שיק מיט א קליין רבי'לע - תשלח ביד צדיק קטן יותר, כזה שאינו קרוב מדי אליך, הוא יהיה טוב ממני כי הוא יתפלל על הגאולה בחושבו שזהו רע ולא טוב. אני, משה רבינו, רואה את הטוב ותפילתי תהיה חסרה היא לא תהיה מכל הלב.

הגמרא במסכת ברכות (לד ע"ב) מספרת כדלהלן: "ושוב מעשה ברבי חנינא בן דוסא שהלך ללמוד תורה אצל ר' יוחנן בן זכאי וחלה בנו של רבי יוחנן בן זכאי, אמר לו 'חנינא בני, בקש עליו רחמים ויחיה'. הניח ראשו בין ברכיו ובקש עליו רחמים ויחיה. "אמר רבי יוחנן בן זכאי: 'אלמלי הטיח בן זכאי את ראשו בין ברכיו כל היום כולו, לא היו משיגחים עליו'.

"אמרה לו אשתו 'וכי חנינא גדול ממך?', אמר לה: 'לאו אלא הוא דומה כעבד לפני המלך ואני דומה כשר לפני המלך'."

מבאר הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב, בספרו 'קדושת לוי' (פר' חוקת ד"ה 'באר חפרוה שרים') ששר בוודאי חשוב יותר וקרוב יותר למלך, אבל היא הנותנת, כאשר ישנה ישיבה של המלך עם שרי הממשלה ומעלים נידון על גזירה מסוימת, שמבחינתם היא אשר תביא תיקון כללי למדינה כולה, אמנם לכל גזירה ישנם גם השלכות קשות על העם ותחושותיהם, בישיבה רצינית זו הכל הועלה על השולחן, ראו את כל הצדדים ושקלו מה נדחה מפני מה, וקבעו כי אין מנוס מלגזור את הגזירה על אף הקשיים הרבים שהם טומנים בחיקם.

הגזירה יצאה לפועל והעם החל סובל, הם הריצו אנשים לשרי המלוכה שילכו וידברו אצל המלך לבטלה, האם יש פנים לאי מי מהשרים לבא לבקש על ביטולה? ברור שלא! שהרי הוא היה חלק

"פתאום הוא רואה מולו יהודי עם זקן ופאות, עם קיטל לבן, וביד שלו שופר. הוא התחיל להזדעזע בכל הגוף שלו. כשאני הגעתי לבית שלו ודפקתי, הוא בקושי הצליח לפתוח את הדלת, הסתכל עלי ובכה..."

פעיל הקירוב וגבאי הצדקה הרה"ח רבי יוחנן ברזיל,
עם שני סיפורים מרטיטים שאירעו בראש השנה באוקראינה

"אַלְקֵי אַבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנֵי אֱלִיָּם" (שמות ב', י"ג)

אליעזר (לייזר) רוט

קוראי 'לקראת שבת' כבר נחשפו יותר מפעם אחת לדמותו המיוחדת של הרה"ח רבי יוחנן ברזיל, גבאי צדקה פעיל ונמרץ, שבמשך עשרות בשנים היה 'חורש' את אוקראינה לאורכה ולרוחבה בפעילות של קירוב יהודים לאביהם שבשמים.

"אותי לימדו שהמתנה הכי טובה שאפשר לתת למלך", הוא מסביר, "זה להחזיר אליו את הבן האובד. זה תמיד נותן לי מרץ להוסיף ולהשקיע בעניין הזה, וב"ה שזכיתי לעסוק במצווה גדולה שכזו. על כך אני חייב הכרת הטוב גדולה מאוד גם לרעייתי ע"ה, היא זאת שעודדה אותי ודחפה אותי לפעול ולקרב יהודים, היא בעצמה היתה באה איתי לאוקראינה פעמים רבות, מוותרת על ליל הסדר בחיק המשפחה והילדים הנשואים, היא וויתרה על הרבה מאוד כדי שנצליח, שיהיו הדברים האלו והחיוזוק היוצא מהם לעילוי נשמת מרת בת שבע בת רבי משה חיים ע"ה".

הפעם מספר לנו הרב ברזיל על שני ראשי שנים מיוחדים במינם, שחווה במהלך פעילותו באוקראינה. האחד היה בעיר שפיטובקא, והאחר בעיר סקווירא שגם עיר זו באוקראינה.

"אם איני טועה זה היה בראש השנה של שנת תשנ"ה או תשנ"ו. בחלק מאוקראינה חיי הדת כבר התחילו להתבסס, הפעילות היתה בשיאה אחרי נפילת מסך הברזל הקומוניסטי, רבים רבים עלו לארץ, ואלו שנשארו באוקראינה קיבלו הזדמנות להכיר את היהדות, שממנה נותקו אבותיהם בכח הזרוע למעלה מחמישים שנה קודם לכן.

"עם זאת, היו מקומות שבהם הפעילות עדיין לא התבססה די הצורך, ולכן היינו צריכים בכל פעם להגיע למקומות חדשים ולהתחיל מאפס. "באותה שנה נשלחתי לעיר שפיטובקא שהיתה עיר גדולה לאלוקים בימים עברו, והתגוררו בה גדולי עולם. הרה"ק רבי פנחס מקוריץ נטמן בבית העלמין העתיק של שפיטובקא, וכמובן שניצלתי את ההזדמנות כדי להשתטח על ציונו הקדוש לפני ראש השנה, בתפילה ובזעקה שנוכה לשנה טובה ומתוקה, ושאוכה לקרב יהודים לאביהם שבשמים בראש השנה הקרב ובא.

"כמובן שכשבאים לכזה מקום אי אפשר לבוא חצי שעה לפני החג ולהתחיל להתארגן. צריכים לבוא שבוע קודם, לאתר מקום מתאים לקיום התפילות, לדאוג לתעמולה בין יהודי המקום, וליידע אותם על

כך שיש טקס תפילה ותקיעת שופר, צריכים לארגן סעודות, לבשל אוכל, זאת עבודה לא פשוטה.

"הגעתי לעיר עם כמויות של מזון, קופסאות שימורים, צנצנות של געפילטע פיש, נקניקיות פסטרמה וכדו' ועוד, ובמקום הייתי צריך לארגן השלמות, פירות וירקות, ביצים, לחפש דגים כשרים לקניה אם אצליח למצוא, וגם לאפות חלות במקום במאפייה מקומית, שהבעלים יסכים לשתף פעולה עם 'החוקים הדתיים' שלי, בתמורה לתשלום הוגן כמובן.

"את פני קיבל יהודי מקומי, סוג של חברה'מן כזה, שהקים את הקהילה מאפס והחל לבצע פעילות, אבל לצערי היהודי הזה בעצמו היה רחוק מאוד משמירת תורה ומצוות, וכמה שהוא ניסה להתקרב הוא עדיין היה חי בעולם מושגים שונה לחלוטין משלנו.

"הוא לקח אותי לסיור באולמות בעיר, חיפשנו אולם מתאים לתפילה, כי בית הכנסת המקומי היה קטן מאוד, והנה מצאנו אולם שנראה לי מתאים. אמרתי לו: 'כאן יתפללו, בצד הזה נכין שולחנות לסעודה, בחדר ההוא אני אבשל ואכין את המזון, אנחנו צריכים לשכור את המקום מעכשיו עד אחרי ראש השנה...'

"הוא פתח עלי עיניים כאלו גדולות ואומר לי: 'מה זאת אומרת סעודה? כבר סגרתי עם קייטרינג מקומי, יהיה פה אוכל מצוין בלילה הראשון של החג, לאחר מכן אנשים יאכלו בבתים שלהם ביומיים שלאחרי'.

"עכשיו היה זה תורי לפתוח עליו זוג עיניים גדולות... 'מה זאת אומרת

"למחרת בבוקר הם באו לתפילה ואמרו לי: 'רבי מה עשית לנו? אתמול אכלנו פה כל כך הרבה מהאוכל שלך, וכשהגענו לאולם היוקרתית כמעט לא הצלחנו לגנוע באוכל, היינו מלאים עד אפס מקום כל הבשר הטעים והמנות הריחניות נשאר על השולחן כמעט לא נגענו בהם...'".

"כששמעתי את זה חיכתי חיוך רחב ואמרתי להם: 'טוב מאוד! זאת בדיוק היתה המטרה! שתדעו לכם שכל התיכת בשר טרף שנמנעתם מלאכול, זה רווח עצום בשבילכם ובשבילי!'..."

זכות מיוחדת

"אגב", מוסיף הרב בריזל, "מעניין לציין שבמהלך החיפוש שלי אחר מקום מתאים לתפילה, לקחו אותי לבית מקומי שבו התקיים 'בית הספר של יום ראשון'. גרו שם אשה מבוגרת ובתה, היה להן בית מאוד גדול, והוא שימש גם כמרכז פעילות לילדים יהודים ביום ראשון, שם היו מלמדים אותם א' ב', ומושגים בסיסיים ביהדות, ביום שבו מערכת החינוך הרגילה לא עבדה.

"האשה המבוגרת שמערה שמארגנים התכנסות לתפילות ראש השנה, והתחננה שזה יהיה אצלה בבית בטענה שהמקום גדול מספיק. 'הגעתי לשם וראיתי שזה נמצא בקומה שביעית או שמינית, אמרתי לה שבכל מקרה זה לא מתאים, כי ידעתי שאם זה יהיה בקומה גבוהה כל כך, חלק מהציבור ישתמש במעלית תוך חילול קדושת החג, ולכן חיפשתי דווקא אולם שנמצא בקומת קרקע.

"שנה לאחר מכן, הגעתי לעשות את ראש השנה באותה עיירה, והתברר לי שאותה יהודיה מבוגרת שכל כך רצתה לארח את תפילות ראש השנה, בדיוק נפטרה. היא זכתה שעשינו לה הלוויה יהודית כדת וכדין, בזכות המצווה שרצתה לעשות. הרבה שנים קודם לכן לא היתה שם הלוויה יהודית עם כל המנהגים ואמירת הקדיש כמו שצריך, היא זכתה למשהו מיוחד, בזכות הלב הטוב שלה שהיה פתוח לענייני יהדות, לקירוב ילדים יהודים ולקיום תפילות ראש השנה, וזאת, למרות שהיא עצמה גם לא ידעה הרבה על תורה ומצוות."

לבד בניכר

"הסיפור השני שאני רוצה לספר, היה בעיר סקווירא. הגעתי לשם לעשות את ראש השנה. בסקווירא לא היתה לנו בעיה של מקום, כי יש שם בית כנסת מאוד יפה, גדול ורחב, הספיק לנו גם לתפילות וגם לסעודות.

"נערכתי עם סעודה כיד המלך, בהתאם ליכולות ובהתחשב בנסיבות, פרסמתי מודעות, ובליל התקדש החג עמדתי בבית הכנסת והמתנתתי לקהל שיבוא להתפלל..."

"אבל מה הבעיה, שביית הכנסת הגדול והמרווח הזה נמצא קצת מחוץ לעיר, והתושבים שם מבוגרים, הם פשוט נמנעו מלבוא לבילי החג, כי הם הבינו שהאירוע המרכזי הוא ביום, אז תוקעים בשופר וכו'.

"הגיעה השעה שש בערב, השעה שבה הקהל אמור להתאסף לתפילה, ואף אחד לא נמצא. שקיעת החמה כבר החלה להתקדם, התפללתי מנחה ביחידות וקיוויתי שתלפילת ערבית יגיעו אנשים.

קייטרינג מקומי? אתה הולך לתת ליהודים לאכול מאכלים טרפים בראש השנה, רחמנא ליצלן! על מה אתה מדבר? לא יקום ולא יהיה, אני באתי ממרחקים לפה, כדי לעשות כאן ראש השנה ולקרר יהודים לתורה ולמצוות, לא כדי לכנס אותם לסעודת טריפות ונבילות רחמנא ליצלן!."

"הוא נזכר פתאום שבעצם יש בעיה עם אוכל לא כשר... 'אני מבין על מה אתה מדבר', הוא התנצל, 'אולי באמת הייתי צריך לחשוב על זה קודם, אבל עכשיו אין מה לעשות, כבר פרסמתי מודעות. כולם יודעים שתהיה פה סעודה מהקייטרינג הכי יוקרתי בעיר, אני לא יכול לאכול את הציבור. מה שכן, אני יכול לבקש ממנו שיקפיד שלא יהיה באוכל בשר דבר אחר!!' שישים רק בקר או עוף... בכל מקרה למחרת הם יבואו לכאן ויאכלו כאן אוכל כשר'.

"תפסתי את היהודי והסברתי לו את חומרת העניין. התחננתי אליו: יש לי אוכל כשר, הבאתי איתי כמויות, בוא ניתן ליהודים הללו להימנע ממאכלי איסור לפחות בראש השנה.

"אבל לא היה עם מי לדבר. הוא אמר שאני סתם מתעקש, ממילא הם אוכלים כולם אוכל לא כשר כל ימות השנה, ומה זה משנה עוד יום פחות יום..."

"הייתי אובד עצות! לא ידעתי מה אני יכול לעשות כדי להציל מאות יהודים מאכילת מאכלי איסור רח"ל... פתחתי ספר תהילים והתפללתי לקב"ה שיאיר את עיני..."

רעיון מבריק

"כשסיימתי לומר תהילים כבר היה לי רעיון מבריק... יצאתי לשוק המקומי, לקחתי איתי סכום גדול של כסף, וקניתי כמויות גדולות של מיטב המאכלים הכשרים, בעיקר פירות וירקות ועוד מוצרים שלא היה בהם חשש של איסור, אבל לא קניתי רק תפוחי אדמה וגזר, קניתי את הפירות הכי טובים והכי טעימים, דברים שאנשי הקהילה לא יכלו להרשות לעצמם במצב הכלכלי שהיה אז, ענבים, בננות, אבטיחים כל מיני פירות מיובאים.

"בערב יום טוב הכנתי טשולנט וקוגלים מכמה סוגים, גם אטריות וגם תפוחי אדמה, עבדתי קשה מאוד, חתכתי את הפירות בצורה יפה, והכנתי בר מפואר ומשובב עין.

"באו יהודים להתפלל, והתוכנית היתה שאחרי התפילה הם עוברים לאולם עם הקייטרינג היוקרתי וכו'. אני לא יכולתי לומר להם מילה, אבל אחרי התפילה אמרתי להם, לפני שהולכים לאכול את הסעודה באולם השני, בואו טעמו משהו, שיהיה לכם כח לדרך..."

"הסתתי את המחיצות והתחלתי לפתוח את הסירים שהריח של הטשולנט והקוגל ימלא את החלל, פתחתי בקבוקי וודקה ובקבוקי בירה ואמרתי להם, 'לחיים' בואו שבו ואכלו שיהיה לכם כח לדרך..."

"הציבור הגיב כמצופה, אנשים טעמו מהפירות, ישבו לאכול קוגל וטשולנט, שניצלונים שטיגנתי בעמל וביזע רב, האוכל כמעט התחסל למרות שהוצאתי כמות גדולה מאוד.

"לצערי הם הלכו אחר כך לסעודת הפיגולים, בכיתי על מצבם של היהודים היקרים האלו, תינוקות שנישבו שלא יודעים להבדיל בין מינים ובין שמאלם.

מעניין, הכנתי אוכל ברמה גבוהה והיו שירים וריקודים וסיפורים, אל תשאלו...! הם חשבו קצת ואמרו, בסדר. שש בבוקר!

"אחרי שסיכמתי איתם שמתפללים מחר בשש בבוקר, שאלתי אותם, איפה יש פה עוד יהודים באזור שכדאי ללכת לזכות אותם בשמינית קול שופר, אולי זקן או זקנה שלא יכלו לבוא לבית הכנסת, אולי מישהו שמאושפו בבית החולים המקומי, אני לוקח את השופר והולך לתקוע בשופר בכל מקום שיש יהודי! עד שתשקע השמש..."

"הם נתנו לי כתובת של יהודי בן למעלה מ-80 שמתגורר במרחק של שני רחובות, הוא לא יכול היה לבוא בגלל הגיל המתקדם, בלי עין הרע.

"יצאתי לדרך, אני לובש קיטל לבן בוהק, בידי שופר, ואני מהלך ברחבי העיר, מחפש את הכתובת שנתנו לי.

"הגויים הסתכלו עלי כמו על איזה בעל חי מוזר ומשונה, אבל אני כבר רגיל, לא ייחסתי לזה שום חשיבות.

"אותו יהודי, כך התברר לי, עמד בחלון וצפה ברחוב. לא היה לו משהו יותר מעניין לעשות. פתאום הוא רואה מולו מגיע יהודי עם זקן ופאות, עם קיטל לבן, וביד שלו שופר. הוא התחיל להזדעזע בכל הגוף שלו, כשאני הגעתי לבית שלו ודפקתי, הוא בקושי הצליח לפתוח את הדלת, הסתכל עלי ובכה.

"הייתי צריך לחכות דקות ארוכות, עד שהקשיש יירגע שיהיה אפשר לדבר אתו. וכשהוא הצליח לדבר הוא סיפר לי, שאבא שלו היה הבעל תוקע של סקווירא! 'כשראיתי אותך נזכרתי בדמותו של אבי. הוא היה לובש בראש השנה קיטל לבן, ואני הייתי לוקח לו את הטלית והשופר לבית הכנסת! אוי אבא, טאטע, טאטע!! כמה שנים לא שמעתי קול שופר, כמה שנים לא ראיתי טלית, כמה שנים לא ראיתי קיטל!..."

"משך שעה ארוכה הוא בכה כזה בכי, שעד היום ממיס לי את הלב כשאני נזכר בו. תקעתי בשופר וחשבתי בלבי, על כאלו תקיעות נאמר: 'שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים'. לאחר מכן השארתי לו מתנה, מחזור לראש השנה ומחזור ליום כיפור בשפה הרוסית, עודדתי אותו לברך לפני שהוא אוכל ולקיים את המצוות שהן כן יודע לקיים... הוא סיפר לי שהילדים שלו כולם עלו לארץ, והוא נשאר לבד באוקראינה, בודד וגלמוד, לא רצה לעזוב את הבית שלו, עכשיו הוא שמח שבזכות זה הוא זכה לכזאת התעוררות בראש השנה.

"למחרת בשש בבוקר כבר היו 150 איש בבית הכנסת, התפללנו, השתדלתי להזדרז כדי שייפיקו לשמוע את כל התקיעות לפני שהם הולכים, ובשעה שמונה התחיל להתרוקן, כל אחד לפי השעה שבה הוא מתחיל לעבוד, עזבו את בית הכנסת. לשמחתי רבים אחרים החליטו להישאר ולקחת עוד יום חופש.

"שוב חזרתי לאותו יהודי קשיש, הפעם כבר הבאתי לו גם ממיטב המאכלים, חלה, גפילטע פיש, דגים, עוף, הוא כל כך התרגש וכל כך שמח, חשבתי לעצמי שהיה שווה לעשות את כל הראש השנה הזה באוקראינה הרחוקה, רק בשביל הדמעות שהיהודי הזה בכה בראש השנה, ובשביל החיוך הענק שהיה על פניו, כשעזבתי את ביתו והשארתי לו מחזורים לראש השנה וליום הכיפורים."

"יצאתי לדרך, אני לובש קיטל לבן בוהק, בידי שופר, ואני מהלך ברחבי העיר, מחפש את הכתובת שנתנו לי. "הגויים הסתכלו עלי כמו על איזה בעל חי מוזר ומשונה, אבל אני כבר רגיל, לא ייחסתי לזה שום חשיבות"

"ככה עמדתי בפתח של בית הכנסת, מסתכל לראות אולי מישהו מתקרב, אבל לא! אף אחד לא הגיע. הייתי לבד בכל הבניין הגדול הזה, אין עוד נפש חיה.

"שעתיים חיקיתי, אולי בכל זאת יגיע מישהו. אבל אחרי שעתיים הבנתי שמי שלא בא כבר לא יבוא הערב, ושנגזר עלי לעשות את תפילת ערבית של ראש השנה לבד.

"עמדתי שם, הרמתי עיניים לשמים ואמרתי לפני: 'ריבונו של עולם, אני יודע שנגזר עלי להתפלל עכשיו ביחידות. אשתי והילדים בארץ הקודש, אני פה בניכר מנסה לקרב יהודים, אבל הם לא באים כדי להתקרב, ואיזוטר אני לבד. אבל דע לך ריבונו של עולם, אני לא מוותר! אני אגש עכשיו לפני העמוד, ואתפלל לפניך בקול ובנעימה, כאילו בית הכנסת מלא וגדוש עם אלף אנשים! לא פחות!."

"התחלתי להתפלל ערבית ביחידות, אמרתי את התפילה עם הניגון המקובל, בקול גדול ובשגאה אדירה. אני חושב שזאת היתה התפילה הכי טובה שהתפללתי אי פעם!

"למחרת בבוקר, הגיעו יהודים רבים. אנשים באו והתפללו ושמועו קול שופר, והיה לעילא ולעילא... אחרי התפילה גם ישבנו לסעודה כיד המלך ב"ה, ואז, אחרי הסעודה אמרתי להם שיש גם תפילת ערבית, ושמחר יש עוד יום ראש השנה ויש תקיעת שופר וכו' וכו'.

"קמו חלק מהאנשים ואמרו לי: 'רבי, יום אחד זה מספיק. מחר יש לנו עבודה. אי אפשר להחסיר כל כך הרבה...!'"

"ראיתי שאין עם מי לדבר, וחשבתי לעצמי, אם אי אפשר להרוויח את הכל, לפחות ננסה לקחת חצי... אמרתי להם: 'חברים, מי שלא יכול להפסיד יום עבודה, מה אני יכול להגיד לו? כלום! אבל אני שואל אתכם, מתי אתם מתחילים לעבוד? בשש בבוקר? לא. אתם מתחילים לעבוד בתשע, נכון? אז בואו נתפלל בשעה שש בבוקר, ומי שרוצה ילך אחרי התפילה לעבודה, מי שירצה יישאר פה איתנו, יהיה

לקח לי כמה שניות לפני שהבנתי במי מדובר, וכשהבנתי במי מדובר התדהמה שלי היתה מוחלטת. "אלחנן?! אתה סוכן ממתקים???" מה? הרי אתה היית ה'שפיץ' של הישיבה. הייתי בטוח שיצא ממך איזה ראש ישיבה או לפחות ראש כולל. מה קרה לך???"

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", מה כל כך מיוחד בשמות היהודיים שלנו,
ולמה סוכן הממתקים לא מוכן ללבוש בגדים מכובדים יותר, לפני שהוא נוסע לתל אביב

הרב עמרם בינעט

השבוע אנחנו מתחילים חומש חדש, חומש שמות, שמתחיל בפסוק: "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", וידועה השאלה שכל אחד שואל את עצמו ברגע שהוא רק לומד את הפסוק הזה, לשם מה צריכה התורה למנות בכלל את שמותיהם של בני ישראל הבאים מצרימה, הרי אנחנו יודעים מי הם בניו של יעקב ומכירים את שמותיהם.

למעשה הקושיא חזקה עוד יותר. היה צריך להיות כתוב בפסוק: 'אלה בני ישראל היורדים מצרימה את יעקב איש וביתו... ראובן שמעון' וכו'. למה צריך להקדים, "ואלה שמות"? וכי התורה רוצה כביכול לעשות לנו הקדמות, להכניס אותנו לעניינים לפני שהיא מונה את שמותיהם?

על כך משיב הרה"ק רבי חיים מצ'רנוביץ' בספרו 'באר מים חיים', בקטע השני בפרשתנו, שהשמות הם החלק החשוב בסיפור. זה לא רק לומר לנו שראובן ושמעון ושאר האחים באו למצרים, אלא חלק חשוב ומהותי בסיפור הזה הוא שאלו היו השמות שלהם, כי חז"ל הרי דורשים מהפסוק "ויהי שם לגוי גדול" - מלמד שבני ישראל היו מצויינים שם, הם היו בולטים בין המצריים, ראו שכאן מדובר באחד מבני ישראל.

איך ראו? היו להם שלושה סימני היכר בולטים שהעידו שהם לא חלק מיושבי הארץ האחרים: הם לא שינו את שמם, לשונם ולבושם. ראו את הבגדים שלהם, שמעו את השפה שלהם, והתוודעו לשמות שלהם וידעו מיד - זה לא מצרי, זה יהודי!

אני מכיר יהודי שעובד בכליתקשורת כלשהו. הוא סיפר לי שלפעמים יש תאונות קטלניות, וההרגוים הם ערבים. עכשיו, צריכים לדווח בתקשורת על תאונות קטלניות, אבל הוא רוצה שיהודים שנחשפים למידע ידעו מיד שמדובר בערבים. מצד שני, זה לא מוכבד לכתוב "ערבי נהרג בתאונה", זה עלול להיתפס כגזענות... הממונים עליו עלולים לכעוס. אז מה עושים? מדווחים כך: "בתאונה נהרג אחמד אל-אסד מחפיה ודודתו פאטמה אל שוקראני מעכו... המסר ברור, כולם מבינים היטב במה מדובר. למה? כי השמות מסגירים את מוצאו וזהותו של האדם יותר מכל דבר אחר.

כשרואים אדם שקוראים לו יעקב, עמרם, משה, יצחק, ישראל,

יהושע.... יודעים שהוא יהודי.

אומר רבינו הק' ה'באר מים חיים', "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" - כשהם באו למצרים, היו להם שמות מיוחדים ליהודים, כדי שהם יהיו מובדלים מהמצרים, ולמעשה זה פשוט שבני ישראל לא קראו שמות ילדיהם כשמות המצריים, אבל הפלא הוא שהמצריים לא נתנו לילדים שלהם את השמות של בני ישראל, כי הרי הם השמות הכי יפים בעולם, אבל היה זה נס מאת הקב"ה, שרצה לשמור את בני ישראל, כשהם מובדלים ומופרשים מכל העמים ובמיוחד מהמצרים שהם חיו בתוכם.

והאמת היא שאנחנו צריכים לדעת להחזיר את ההרגשה הזאת בלב של הילדים שלנו. זה חלק יסודי ובסיסי מאוד בחינוך של ילד יהודי כשר. הוא צריך לדעת שאסור לו להתבייש בזה שהלבוש שלו שונה כשהוא הולך ברחוב, אסור לו להתבייש בשם היהודי שלו, גם אם זה שם שפחות מקובל בציבור הכללי, אסור להתבייש בשפה הנקייה והעדינה שמתאימה לבן תורה, ולכל מי שמקבל חינוך תורני. על כך צריכה להיות גאווה, וככל שזה נראה יותר מוזר בעיני מי שאינו שומר תורה ומצוות - זה אומר שהשגנו את המטרה שלנו בצורה טובה יותר.

שקענו בשיחה של חברים ותיקים, ובמהלכה שמעתי ממנו כמה סיפורים שגרמו לי קצת לקנא בו...
אז לא, אני לא מתגדר במלאכתו ולא הולך לפתוח חנות כנראה, אבל את הסיפורים ששמעתי ממנו כדאי לספר לציבור כדי שכולנו נתחזק ביחד, כל אחד במקום שבו הוא נמצא ובניסיונות שאיתם הוא מתמודד...

ברכה שטופת דמי

"אני קיבלתי על עצמי בקבלה גמורה ומוחלטת, אני לא עושה שום דבר כדי למצוא חן בעיני אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות", הוא מספר, "בנאדם צריך להיות לבוש בצורה מכובדת, נקי ומסודר, אבל לא בגלל שעכשיו יש לי פגישה בתל אביב, אני צריך להתלבש בצורה טובה יותר ממה שהייתי מתלבש לפני פגישה עם איש עסקים בבני ברק.

"זה לא היה קל. אתה נכנס לבניין משרדים בתל אביב עם כובע וחליפה ארוכה, עם ציציית צמר מתנפנפת, מרגיש זר ומנוכר, אבל מתרגלים... גם אני התרגלתי מהר מאוד. בפגישות שבהן היו גם מקרים שלא צריך להרים את העיניים ולהסתכל, שמרתי על העיניים שלי מכל משמר. מי שלא מתאים לו, לא חייב לעשות איתו עסקים!

"כל פעם, לפני שאני יוצא לפגישה כזאת, אני מכין את עצמי, אני מזכיר לעצמי שאני שווה הרבה יותר, שאני הצודק, אני הנורמלי, והם המזונונים. הם אלו שצריכים להתבייש, לא אני. מי שלא שומר שבת, צריך להרגיש בושה עזה, מי שלא מתלבש כראוי ליהודי, מי שאין לו ציציית בגדו ושלא הניח הבוקר תפילין - שיתבייש הוא! אני לא אתבייש מפניו, גם אם הם יהיו אלף אנשים ואני רק אחד.

"וראה זה פלא, לא רק שזה לא פגע בעסקים שלי, אלא שגם גם הוסיף אמינות, ויש לא מעט אנשים שאוהבים לעשות איתי עסקים ומוכנים להתגמש במחיר וכדו', רק בגלל שראו אותי יושב בפגישה במשך שעה שלמה, בלי להרים את העיניים.

"החנות עצמה נמצאת במקום חרדי, כך שלא היתה לי בעיה גדולה, אבל יום אחד פתחו בסמוך לחנות חנות מונויות, ונהגי מונויות רבים החלו לפקוד את החנות שלי.

"החלטתי שאני לא אפסס הזדמנות בניסיון לקרב אותם. נכון שלפעמים הם יכולים לצחוק, לגחך, ללזול, אבל אני הרי לא מתבייש מהם, נכון? אז למה לא לנסות? אני לא מנסה להפוך אותם לחרדים, מספיק לי לגרום להם לברך לפני שמכניסים דבר מה לפה, להניח תפילין, להימנע מלעשן בשבת, כל מה שאני מצליח להשיג, כולו רווח.

"כל פעם שהם קנו משהו לאכול, הייתי מבקש מהם לברך לפני שאוכלים. חלק מהם הסכימו בלי בעיה. למה לא? יש לי כיפות מיוחדות לשם כך, הם שמים כיפה על הראש מברכים 'שהכל' או 'מוזנות' ואוכלים. רובם מסורתיים ממילא, כך שזה לא כזה מסובך. "אבל היה נהג מונויות אחד שממש היה 'אנטי'. כל פעם שביקשת ממנו לברך הוא היה מסרב בתוקף.

נכון, יהודי באשר הוא נמצא יהודי הוא, וגם מי שלעת עתה אינו שומר תורה ומצוות הוא אחינו ובשרינו, אבל לגבי ההשפעה הקלוקלת שעלולה להיות לו עלינו הוא לא שונה מכל העמים שבעולם. ההבדלה הזאת בין ישראל לעמים נועדה למנוע השפעה קלוקלת, ולכן זה נוגע גם להתבדלות מאלו שאינם הולכים בדרך התורה ומהצוות, עם כל האהבה שלנו אליהם והרצון שלנו לראותם מתקרבים לאביהם שבשמים ושבים בדרך הישר.

השפיץ של הישיבה

בעבר כבר סיפרתי לקוראי 'לקראת שבת' שבחסד ה' עלי זכיתי להקים ולנהל את חברת התהילים 'ענני' הפועלת בבית שמש, כשמדי שבוע, בערב שבת קודש, מתאספים כאלף ילדי חמד תמימים וטהורים שלא טעמו טעם חטא, ואומרים בצוותא חדא תהילים, ואחיותיהם מצטרפות אליהם באמירת תהילים מהבתים, כשלשם כך הקמנו מוקדי חלוקה של ממתקים, וכל ילדה שאומרת תהילים יכולה לגשת לנקודת החלוקה הקרובה לביתה, ולקבל ממתק לאחר שאמרה את פרקי התהילים תוך שהיא מאזינה לשידור החי שלנו בקו הטלפוני של 'ענני'.

כמובן שכשאני מחלק 1,500 ואפילו 2,000 ארטיקים או ממתקים אחרים ביום שיש, אני לא הולך לקנות אותם במכולת הסמוכה, כי המחיר יהיה גבוה במיוחד. במקום זאת אני מזמין אותם הישר מהמפעלים או מסוכנים שמתעסקים עם כמויות גדולות.

כך יצא לי לשמוע על סוכן ממתקים גדול, יהודי חרדי שיש לו חנות מצליחה, שהסחורה העיקרית שהוא מוכר בה היא ממתקים, ולאחר שהצליח בעסקיו הוא התפתח והתפתח עד שהפך בעצמו לסוכן גדול של ממתקים, כשמהחנות שלו הוא גם דואג לאספקת סחורה לחנויות רבות אחרות, ומרוויח אחוזים מכל עסקה.

אני מתקשר אליו, אמרו לי שקוראים לו אלחנן (שם בדוי...) "שלום אני מדבר עם אלחנן? קוראים לי עמרם בינעט, אני מנהל חברת תהילים..."

אלחנן מתחיל לצעוק: "עמרם! זה אתה? הרי למדנו ביחד בישיבה... אתה לא מזהה אותי?"

אולי זה לא היה יפה לשאול את השאלות הללו בצורה ישירה כל כך, אבל בגלל ההלם והתדהמה שכחתי את השאלות הללו בצורה כזו, שאמורים להיות חלק בלתי נפרד משיחות עם בני אדם אחרים, והתחלתי לשאול: "אלחנן? אתה הן כן ממתקים??? מה? הרי אתה היית ה'שפיץ' של הישיבה. הייתי בטוח שיצא ממך איזה ראש ישיבה או לפחות ראש כולל. מה קרה לך???"

אלחנן לא נעלב. הוא דווקא נהנה מהמחמאה. "נכון", הוא אמר, "גם אני חשבתי כך, אבל הקב"ה כנראה הועיד לי דרך אחרת, אתה רואה... אבל שלא תחשוב שבגלל שאני סוכן ממתקים, זה אומר שאני שיניתי את עורי והפכתי להיות אדם אחר. נשארתי אותו דבר, עם הלבוש החסידי שלי, הפאות שלי לא התקצרו במילימטר, הזקן שלי לא עבר שום 'שיפוץ' חלילה, אני עובד כדי להביא פרנסה הביתה, ומקפיד שזה לא ישנה את האישיות שלי בשום דרך ובשום צורה..."

"פעם אחת הוא בא לקנות קופסת סגירות ו'טילון'. הוא ביקש ממני שאנקוב מחיר כמה עליו לשלם, ואמרת לי 27 שקל.

"הוא הסתכל עלי בחוסר הבנה, למה 27 שקלים? הרי הסיגריות לבד עולות 27 שקלים, הטילון עולה עוד עשרה שקלים, ביחד זה יוצא 37 שקלים..."

"אמרת לי, יידי, אני אמנם לא למדתי 'לימודי ליבה' אבל אני יודע לעשות חשבון... אמרת לי שאתה משלם 27 שקלים!"

"הוא נעלב: 'מה זאת אומרת? אני לא רוצה מתנות, אני רוצה לשלם על מה שאני קונה!'.

"אמרת לי שאת הטילון אני נותן לו בחינם... למה? כי אני לא רוצה ליהנות מהכסף שהרווחתי עבור מאכל שמכרתי ליהודי שאכל אותו בלי ברכה. אני מעדיף להפסיד עשרה שקלים מאשר להרוויח כסף לא כשר.

"הוא היה המום. 'עד כדי כך זה כואב לך שאני לא מברך?', הוא שאל, 'אם כך אני מוכן לברך. תביא לי כיפה...!'

"נתתי לו כיפה, הוא הניח אותה על ראשו ביד רועדת ופרץ בבכי! את הברכה הוא אמר בקול משתנק, ולאחר מכן אמר לי: 'כשהייתי בחור צעיר אמא שלי חזרה בתשובה. מאז היא ניסתה במשך שנים לשכנע אותי לברך על האוכל. אף פעם לא הסכמתי! אתה עכשיו הצלחת לחנך אותי יותר מהחינוך שקיבלתי מההורים שלי כל ימי חיי!..."

"כעבור תקופה סיפר לי אותו, נהג, שמואז אותה הפעם, הוא מברך על כל מאכל שהוא מכניס לפה וכמוהו עושים גם רעייתו וילדיו".

ערבי' המניח תפילין

עוד שמעתי מאלחנן הצדיק: "אחד הנהגים היה בעל מראה מיוחד, שתהיתי כל פעם שהוא קנה אצלי אם הוא יהודי, אבל לא נעים לשאול כזאת שאלה כי אם הוא יהודי הוא יעלב עד עמקי נשמתו מעצם השאלה... מצד שני, מה יש לי לבקש ממי שאינו יהודי שיברך על האוכל? לכן שתקתי ולא אמרתי לו דבר.

"פעם אחת הוא ביקש לקנות סנדוויץ'. היו שם לחמניה עם טונה, לחמניה עם סלט ירקות וכדו'.

"הוא שאל מה יש בכל דבר, ואני החלטתי לעשות לו תרגיל, שיברר אחת ולתמיד אם הוא יהודי או לא.

"הלחמניה הזאת היא 'המוציא' וזאת 'מוזנות', אמרתי לו, והוא מיד נדלק: 'למה? מה ההבדל? שתיהן נראות לי 'המוציא'...". הוא התחיל לשאול שאלות, אבל לי כבר היתה תשובה לשאלה הגדולה שהציקה לי..."

"הסברתי לו שהלחמניה הזאת נילושה במי פירות וזאת לא... אבל מאחר וכבר ידעתי שהוא יהודי. הצעתי לו לברך, והוא הסכים. בירך ודמע מהתרגשות. הוא אמר לי שמואז שהיה ילד בן עשר בערך, הוא לא בירך על האוכל... ושהחזרתי אותו לימי הילדות שלו..."

"אמרת לי לאותו נהג, 'נו... אם אתה כבר מברך, למה שלא תניח גם תפילין? הנה יש לי פה תפילין, הרבה נהגים מניחים מדי פעם, אתה יכול לנסות גם'..."

"הנהג נבון והסביר לי שהוא לא יודע להניח, כי הוא הניח תפילין רק בבר המצווה שלו ומאז לא חזר על כך שוב.

"כמוכן שעזרתי לו להניח, אני כבר מזכיר את כל המנהגים והשיטות של העדות השונות. הוא התעטף בטלית והניח את התפילין, וכשהיה עטור בטלית ותפילין, הוא מאוד התרגש ולאחר מכן החליט להצטלם ככה, כדי שיוכל להראות לאשתו ולחברים..."

"למחרת שוב הגיע הנהג וניגש ישר לעניין: איפה הטלית והתפילין? אני רוצה להניח שוב!"

"אני לא שאלתי שאלות, יהודי רוצה להניח תפילין, ברוך הוא וברוך שמו! אני לא חוקר מה קרה, אבל הוא סיפר לי מעצמו..."

"אשתי ראתה את התמונה ופשוט השתגעמה מהתרגשות", הוא אומר, "היא אמרה לי שזה מאוד מתאים לי ושאתי נראה כמו מלאך עם התפילין, אני מזכיר לה את אבא שלה... בקיצור, היא ממש מבקשת שאני אניח שוב, אז אני מניח, גם לי זה עשה טוב על הלב, אז למה לא? כולם מרוויחים!"

"מאז הוא חזר פעמים רבות", מספר אלחנן חברי, "עד שבהמשך קנה לעצמו זוג תפילין משלו, וכן טלית חדשה, וכל בוקר הוא מניח תפילין ואומר קריאת שמע לפני שהוא יוצא לעבודה. הוא סיפר לי שבשבתות הוא הולך גם לבית הכנסת, כי הוא מרגיש שחסר לו קדושה בשבת כשלא מניחים תפילין, הוא חייב להשלים את החסר עם משהו של קדושה, אז הוא הולך לבית הכנסת שומע קריאת התורה, מתפלל, עונה 'אמן' על הקדישים, וממלא את הנשמה שלו ליום נוסף של רוחניות".

ר' אלחנן יידי סיפר עוד סיפורים רבים, את חלקם אולי אספר כאן בהמשך, אבל המסר החשוב שאני רוצה לקחת מהסיפור הזה הוא, שכל אדם שאינו חוסם את עצמו במודע ובכוונת מכוון להשפעה זרה, נתון לחסדיה של ההשפעה הזרה.

הסיבה שאלחנן לא הושפע, זה בגלל שהוא בנה סביבו חומות של ברזל. הוא מקפיד שלא להשתנות בשום אופן, הוא לא מוכן אפילו לתת עוד 'סיבוב' לפאות שלו שיהיו מסולסלות יותר יפה, כדי למצוא חן בעיניו של אדם שאינו שומר תורה ומצוות, יותר ממה שהיה רוצה למצוא חן בעיניו של סוכן בני ברק, דווקא בגלל זה לא רק שהוא לא הושפע, אלא שהוא גם התחיל עם הזמן להשפיע החוצה, להרים אחרים למצב שלו, במקום להוריד את עצמו אליהם.

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", רבותי, כשיוצאים מאזור הנוחות שלנו, מהקרייה או השכונה החרדית והולכים למקום אחר, צריכים לזכור מה עושים כשבאים למצרים. אנחנו לוקחים איתנו את השם שלנו, את הלבוש שלנו, את השפה שלנו, והולכים בקומה זקופה וברגל נטוי. איש לא יגרום לנו לנסות להתחנף או למצוא חן בעיניהם.

בלי 'דוד שלי שירת בצבא', בלי 'תראה כמה החרדים מתנדבים בהצלה ובזק'א...". אין צורך להגיע לכל ההצטדקויות האלו.

אני למדתי בישיבה כי זה התפקיד של יהודי עלי אדמות. ומי שמעקם את האף, שיהיה לו אף עקום!

באותו ערב כששמעתי את השיר 'יאקאב' בפעם המי יודע כמה, התרגשתי שוב, כאשר השיר נגמר עם ההכרזה: "אין דבר שיטיל מורא על לב בן ישראל, רק ילך בדרך התורה וישמור אותו הקל". השקט ששרר בבית עם השיר המרגש, נתנו דרור למחשבותי על השיר והבחור האנונימי שעומד מאחוריו...

ואז הבנתי את דברי המדרש על אהרון הכהן,
שיצא לקראת אחיו משה בשובו ממדין ושמחה אמיתית בליבו

מאת: הרב ישראל היימן

הנחת היסוד שלי היא, שאף אחד מהקוראים הנכבדים איננו מתעניין יתר על המידה וכנראה אפילו בכלל לא בהעדפות המוזיקליות שלי... לאף אחד ממי שקורא את השורות האלו לא תהיה תועלת מלקרוא את מה אני אוהב או למה אני חפץ מידי פעם להאזין... אבל על פעם אחת ששמעתי שיר, אותו כל אחד מהקוראים מכיר, בוודאי תרצו לשמוע...

זה היה ערב סגירי אחד, כשבית התנגן בעוז השיר המוכר מאוצרות יהודיים של הרה"ח רבי יו"ט ארליך, השיר המפורסם על 'יאקאב'.

מסתמא מאז ילדותי שמעתי מאות פעמים את השיר הזה, שמתאר ברגש את קורותיו של בחור צעיר שהתגלגל בדרך לא דרך לאיזה קולחוז נידח, במסגרת נודדיו ובריחתו מאימת המלחמה העולמית, שם הוא עבד עבודת כפים נוראה, כשהוא מתרפק על ניגון הגמרא ועל שנותיו היפות בשיבה.

תקופה קצרה אחרי שהוא הגיע למקום, הוא עומד בפני נסיון נורא, כאשר ראש השבט מנסה לשדל אותו להתחתן עם בתו, והוא כמעט נותן למציאות הנוראה לחבוט בו, עד שלפתע הוא נזכר שוב בגמרא האהובה ובבית אבא, והוא קם ובורח תוך מסירות נפש, וממשיך להתגלגל עד שהוא מגיע לארצות הברית, שם הוא מכיר את רבי יו"ט ארליך שהלחין ואף ניגן את השיר המרגש הזה, בחתונתו של הבחור.

באותו ערב ששמעתי את השיר בפעם המי יודע כמה, התרגשתי שוב בפעם המי יודע כמה, כאשר השיר נגמר עם ההכרזה "אין דבר שיטיל מורא על לב בן ישראל, רק ילך בדרך התורה וישמור אותו הקל". השקט ששרר בבית עם השיר המרגש, נתנו דרור למחשבותי על השיר והבחור האנונימי שעומד מאחוריו.

שאלה גדולה במדרש שקשור לפרשת השבוע תורצה לי באותו ערב שקט.

המדרש מביא רשימה של אנשים, שהתורה מזכירה את מעשיהם הטובים: ראובן שרצה להציל את יוסף ובעוהו שצבט לרות קלי לאכול, ביניהם מובא גם אהרון הכהן שיצא לקראת אחיו משה בשובו ממדין

ושמחה אמיתית בליבו. "אילו היה יודע אהרון שהקב"ה מכתוב עליו, בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו". וכן על ראובן וכן על בועז, אילו היו יודעים שהקב"ה כותב את מעשיהם היו עושים אותם ביתר עוז ובצורה הרבה יותר רחבה. ומסיים המדרש בשם כמה מהתנאים: "לשעבר היה אדם עושה מצווה והנביא כותבה, ועכשיו כשאדם עושה מצווה מי כותבה? אליהו כותבה ומלך המשיח, והקב"ה חותם על ידיהם".

והתמיהה כאן פשוטה, וכי חלילה מדובר על אנשים פשוטים אצלם תקפה האמרה הנלווה של 'לא פרסמת לא עשית'...?

הלא מדברים כאן מאהרון הכהן, מראובן בכור השבטים ומבועז שהיה ראש הסנהדרין ונביא. איך שייך לומר שאילו היו יודעים שמעשיהם יתפרסמו היו עושים אותם יותר טוב? פשוט וברור לנו שאהרון הכהן, כשהוא יצא לקראת משה רבינו הוא הביע את שמחתו בצורה הטובה ביותר שהוא יכל, בלי שום פניות או נגיעות והשמחה שלו נבעה אך ורק מכך שקיום רצונו של הבורא יתברך נעשה בצורה המושלמת ובוודאי לא היה לו שום הבדל אם רצון ה' התבצע על ידיו או על ידי מישהו אחר, אם כן מה שייך לומר שאם

ישנם הרבה אנשים אנונימיים שעשו ועושים מעשים מכל הסוגים, והם אינם יודעים שהמעשים שלהם משפיעים לדורות, יאקאב הוא רק הדוגמא

כשהוא התגבר על הנסיון שעמד לפתחו, הוא לא חשב אף לא לרגע שהמעשה שלו יכתב לדורות, ירגש ויחזק אלפי אלפים לדורות ארוכים, לא עלה על דעתו עד יום מותו המימד של החיזוק שהמעשה שלו - שאכן לא היה פשוט בכלל - יגרום. הוא לא חשב איזה פירות ופירי-פירות יצאו מאותו נסיון בו הוא עמד בגבורה. יאקאב הלא מוכר, כמו דמויות רבות מוכרות ולא מוכרות, עשו ועושים מעשים טובים כאלו ואחרים ולאף אחד אין מושג אם החתימה הזו של הקב"ה לנצח נצחים, תפורסם בין באי עולם או לא, לא צריך להגיע לדמויות כדוגמת הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין, שעשה מעשה וזה השפיע על כל העולם לדורות, יהיו שיגידו - אני לא ר' מאיר שפירא, אין לי את היכולות שלו. ישנם הרבה אנשים אנונימיים שעשו ועושים מעשים מכל הסוגים, והם אינם יודעים שהמעשים שלהם משפיעים לדורות, יאקאב הוא רק הדוגמא. המדרש מבאר לנו את ההבנה הנוראה והמחייבת שכל מעשה, אפילו הפעוט ביותר בעינינו, הוא חתום בחותם הנצח של הקב"ה והוא משפיע לדורות. ההסתכלות שלנו על המעשים שלנו צריכה להיות במימד של נצח, במושגים של השפעה לאינסוף דורות. לפעמים הקב"ה ברוב רחמיו שולח לנו גילוי פעוט של הדבר הזה, אם נתייחס ככה לכל מה שאנחנו עושים, בוודאי שאליהו ומלך המשיח לא רק כתבו את מעשינו, אלא גם יתגלו עלינו במהירה בגאולה השלימה.

היה יודע שהקב"ה יכתוב את זה הוא היה מוסיף על מעשיו ויוצא בתופים ובמחולות?
והאמת שסיום דברי המדרש תמוהים אף הם ואולי אפילו יותר, מה יש לאליהו הנביא ולמלך המשיח להתעסק עם כל מצווה של אי מי, מה יש לו לקב"ה לחתום על כל מצווה הנעשית בעולם? בוודאי שכל מצווה חשובה, אבל בשביל מה יש להעביר כל אחת מהם את ההתליך של כתיבה וחתומה בידי הקב"ה בעצמו?
כאמור, כשמעתי את השיר הנ"ל הגעתי לתובנה שתירצה לי את כל השאלות, אהרון הכהן וכמוהו ראובן ובעוז בוודאי עשו את מה שהם היו צריכים לעשות, בצורה המושלמת ביותר בכל כוחם ובכל הכלים שעמדו לרשותם בצורה המושלמת ביותר. אבל אהרון הכהן כשיצא לקראת משה בשמחה, לא היה יודע שהקב"ה יכתוב את מעשהו לדורות, הוא לא ידע שהמעשה שלו יתפוך ל'שטיק תורה' לעוד שורה בנצחיות של העולם - בתורתנו הקדושה.
כל מילה וכל משפט בתורה היא נצח נצחים, כל אות שנכתבה בתורה ניתנה לדרשה וללימוד לדורי דורות, אם אהרון היה יודע שהמעשה שלו יתפוך למהות של נצח ע"י כתיבה של המילים האלו בתורה הק', הוא היה מסתכל על המעשה הזה במימד אחר לגמרי, הוא היה מתייחס למעשה במונחים של נצח, אז זה היה נעשה בוודאי בצורה אחרת, משהו שמתאים לנצח נצחים, ולא למעשה רגעי שמהותו היא לאותו רגע בלבד. בוודאי שחלילה לומר שפרסום או שיקולים אחרים היו משנים את צורת המעשה של אהרון או ראובן ובעוז, רק המימד של המעשה יכול לשנות. אם זה מעשה שמהותו היא לאותו זמן וזה צורת התייחסות אחרת, אם המעשה נכתב בתורה והופך לנצח נצחים כל היחס אליו משתנה, כל נתוני הפתיחה של ההתייחסות אליו נעשים אחרים לגמרי, הם מובאים אחרת לגמרי.
ובמסר הזה המדרש מסיים - נוקב חדרי בטן: כל מצווה, כל מעשה טוב שאדם עושה, כל לימוד תורה, כל ביקור חולים, כל צדקה של עשר אגורות, אל ניתן למציאות המדומה להכשיל אותנו, לא מדובר על מעשה רגעי, אפילו לא על משהו שמועיל לנו למאון הפרטי שלנו לעולם הבא.
כל מעשה הוא נצח!!
הקב"ה שחוטמו אמת, נצחיות, הוא זה שחוטם על כל מעשה, הוא זה שמאשרר כל מצווה בחותם של נצחיות, לעולם אין לדעת אם המעשה אותו עשינו לא ישפיע נצח נצחים.
ניקח כדוגמא את אותה התגברות של אותו בחור אנונימי - 'יאקאב' מהשיר המרגש.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מבצע ענק של מתנות כל הקודם זוכה!!

תרום 20 ש'
 למשך 9 חו'
 סך כל התרומה

זמקב

• סט 'לקרא'
 5 כרכים, המבר'
 'דרשו', בהדפס

(שווי המתנה בתנאי)

תרום 23 ש"ח לחודש
 למשך 12 חודשים
 סך כל התרומה 276 ש"ח

זמקבלים

• סט 'משנה ברורה'
 6 כרכים, כריכה קשה

• ספר המפתח
 על המשנ"ב

(שווי המתנה בחנויות 488 ש"ח)

תרום 22 ש"ח לחודש
 למשך 11 חודשים
 סך כל התרומה 242 ש"ח

זמקבלים

• סט 'משנה ברורה'
 6 כרכים, כריכה קשה

(שווי המתנה בחנויות 425 ש"ח)

המבצע לזמן מוגבל, להשתתפות < בנ

Dirshu
 דרשו' ועזרו
 קרו עולמית לחיזוק
 ועידוד לימוד התורה

ללא הגרלות וללא כוכביות

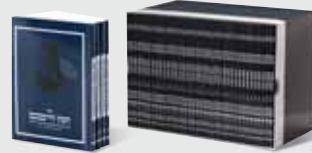
תורמים לארגון 'אחינו' - זרוע
 החיזוק של 'דרשו' ומקבלים
 מתנות ענק של ספרים
 מארגון 'דרשו'

תרום 33 ש"ח להודש
 למשך 16 חודשים
 סך כל התרומה 528 ש"ח

זמנים

- סט 'משנה ברורה' 6 כרכים, כריכה קשה
- סט 'לקראת שבת' 5 כרכים, המבחר של עלוני 'דרשו', בהדפסה מחודשת
- חמשה חומשי תורה
- ספר המפתח על משנ"ב
 (שווי המתנה בהנויות 863 ש"ח)

תרום 22 ש"ח להודש
 למשך 11 חודשים
 סך כל התרומה 242 ש"ח

זמנים

- סט 'משנה ברורה' 38 כרכים, כריכה רכה, כיס
- סט 'חפץ חיים' 4 כרכים, כריכה רכה, כיס
 (שווי המתנה בהנויות 338 ש"ח)

תרום 180 ש"ח להודש
 למשך 12 חודשים
 סך כל התרומה 2160 ש"ח

זמנים

- סט 'משנה ברורה' 38 כרכים, כריכה רכה, כיס
- סט 'חפץ חיים' 4 כרכים, כריכה רכה, כיס
 (שווי המתנה בהנויות 338 ש"ח)

כל עמדות נדרים פלוס < טופס 'דרשו'

בא אלי יהודי ואמר לי, שהוא רוצה לתרום לישיבה שלנו רמקול, מעין מערכת קריוקי מאוד משוכללת, בעלות של כ-2,500 שקלים. לישיבה עצמה לא חסר כרגע רמקול, הוא אמר לי שאני יכול לעשות עם זה מה שאני רוצה, חשבתי מעט ולבסוף האיר הקב"ה את עיני ונתן לי תשובה

ראש ישיבת 'אחינו' לצעירים, הג"ר מיכאל ברלין, מספר על הפעילות ועל הסוד שמאפשר לו לדרבן את הבחורים ללימוד באופן רציף לאורך כל השנה

"מילדי העברים זה" (שמות ב, ו')

במשך עשרות שנים, פועל ארגון 'אחינו', זרוע הקירוב של 'דרשו' בקרב בני נוער שונים, המגיעים מבתים מסורתיים ומתקרבים ליהדות.

ילדים אלו, הגיעו לחינוך התורני בבתי ספר הפזורים ברחבי הארץ, הודות לפעילות בלתי נלאית של ארגוני הפעילים, אשר עמלו להוציא יקר מזולל ולהכניס ילדים יהודיים למוסדות, שילמדו אותם קריאת שמע, וייתנו להם בסיס עיקרי לחיים כיהודי בארץ הקודש. חלק גדול מהילדים באו מלכתחילה מבתים שבהם ההורים שמרו מצוות ברמה כזאת או אחרת. חלקם באו מבתים דתיים ואפילו חרדיים במידה רבה, וישנם גם תלמידים שבאו מבתים מסורתיים ואף פחות מכך.

בחינוך התורני לימדו אותם להתפלל, לומר קריאת שמע, להניח תפילין, וגם ללמוד משניות וגמרא.

עם זאת, חלק מהילדים הללו, שהגיעו ממשפחות חלשות יותר, כשהגיעו לעולם הישיבות רבים מהם נפלטו החוצה במהירות. הלימודים בחינוך התורני לא הכשירו אותם לכניסה לעולם הישיבות בבני ברק, בירושלים ובריכוזים החרדים. ילדים יקרים אלו לא הורגלו בגינונים של עולם הישיבות, הבדלי סגנון, שפה, תרבות, צורת לבוש ועוד ועוד.

על רקע זה הקים ארגון 'אחינו' ישיבות שנועדו במיוחד עבור התלמידים היקרים הללו, ישיבות שהשכילו ומצאו את הדרך הנכונה להעמיד אותם על הרגליים, לאפשר להם לצמוח לתלמידי חכמים ובהמשך להשתלב בישיבות הגדולות הטובות ביותר, לאחר שעברו את כור ההיתוך של הישיבה הקטנה, והוכשרו להפוך לבחורי ישיבות במלוא מובן המילה.

רוב הישיבות הוקמו ברחבי הארץ, ונמסרו עם הקמתם לניהול של עמותות פרטיות חדשות. ארגון 'אחינו' המשיך ועדיין ממשיך לשלוח אליהם בני נוער, שרוצים לעלות מהחינוך התורני לישיבות הקדושות. פעילי 'אחינו' עמלים בתוך הישיבות הללו, לסייע לבני הנוער להשתלב ולמצוא את מקומם בעולם התורה, אבל הניהול אינו של 'אחינו'.

אחת הישיבות המוצלחות ביותר שהוקמו אז ושנשארה עד היום תחת המטרייה של 'אחינו' היא ישיבת 'אחינו' לצעירים, בראשות של הג"ר מיכאל ברלין שליט"א, ובנשיאותו של מייסד 'דרשו' ו'אחינו' רבי דוד הופשטטר שליט"א.

לרגל ימי השובב"ם, ימים של תשובה והתחזקות, ביקשנו לשוחח עם ראש הישיבה הרב ברלין שליט"א, ולבקש ממנו שייתן לנו 'טיפים' כיצד ניתן לקרב את הבחורים לתורה ולעודד אותם ללמוד במלוא המרץ, למרות שהם באים מרקע שונה ושהלימוד אינו טבעי עבורם.

"האמת שהישיבה הזאת היא כמו כל ישיבה אחרת", מסביר הרב ברלין. "יש הבדלים, אבל הם חיצוניים, טכניים. מבחינת רמת הלימוד והרמה הרוחנית המצופה מהבחורים, אנחנו מביאים אותם למקום שבו נמצא כל בחור ישיבה רגיל בסיומה של הישיבה הקטנה. "איך באמת עושים את זה? התשובה היא שעושים הרבה מאוד 'מבצעים', אבל לא תמיד קוראים לזה 'מבצע' ולא תמיד התלמידים יודעים שהם נמצאים במבצע.

"שמעתי פעם על תרגיל שעשו בסדנא, שבה המנחה נותן

למשתתפים לבצע משימה כלשהי, למשל לאכול גביע לבן, ולהכריז כשסיימו לאכול את הגביע עד תומו, שהמשימה הושלמה.

"עומד המנחה עם שעון עצר ובודק. המשתתפים אוכלים מהר ככל האפשר, כי כל אחד רוצה לנצח בתחרות, וכשהאחרון מסיים, שואל אותם המנחה שאלה מאוד מעניינת: 'מישהו מכם שמע שהזכרתי את המילה 'תחרות'? למה החלטתם שזאת תחרות? אני לא אמרתי שמי שסיים ראשון יוכרז כמנצח או יקבל פרס. בסך הכל רציתי לראות כמה זמן לוקח לכם לאכול לבן, ואני מאמין שכשאתם אוכלים גביע לבן בבית, זה לוקח יותר מ-17 שניות. אז למה עכשיו אכלתם בכזה חיפזון?'

"התשובה היא פשוטה: אנשים רואים שהוא עומד עם שעון עצר ביד, ואוטומטית הם מתרגמים את זה לתחרות. 'מחנך חכם, יודע לייצר קצת 'קנאת סופרים' בין התלמידים, גם בלי להכריז על מבצע או על תחרות.

"אני אתן דוגמה לגבי מה שעשינו בימי החנוכה: בא אלי יהודי יקר ואמר לי שהוא רוצה לתרום לשיבה שלנו רמקול, מעין מערכת קריוקי מאוד משובללת, בעלות של כ-2,500 שקלים.

"לישיבה עצמה לא חסר כרגע רמקול, הוא אמר לי שאני יכול לעשות עם הרמקול הזה מה שאני רוצה, העיקר שיביא להרבות תורה בישראל.

"חשבת מעט ולבסוף האיר הקב"ה את עיני ונתן לי תשובה: יש לנו בעיה עם התלמידים בישיבה שהלשון של הגמרא קשה להם מאוד. הם 'שואבים את השיניים' כדי לקרוא את הגמרא, במיוחד בשיעורים הנמוכים. זאת, משום שבחינוך התורני משקיעים פחות בלימודי הגמרא, באופן נרחב. "המטרה שלנו היא, שכשהבחור מסיים שיעור ג' ועולה לישיבה גדולה, הוא יוכל לקרוא גמרא ברצף ובלי טעויות, כמו כל בחור ישיבה בן גילו.

"החלטתי שאני מקדיש את הרמקול לעניין הזה והודעתי לבחורים, שאנחנו מנצלים את ימי החנוכה כדי להרגיל את הלשון שלנו לומר את מילות הגמרא. כל בחור יושב על הסוגיא הנלמדת וקורא אותה, בלי להסביר ואפילו בלי להבין. קוראים פעם אחת את הסוגיא מתחילה ועד סוף, ולאחר מכן ניגשים למגיד שיעור והוא נתן לך כרטיס.

"תקרא פעם שניה, קבל כרטיס שני, וכן בפעם השלישית הרביעית והחמישית. הכרטיס הוא מעין תעודת הוקרה והערכה על המאמץ, הרווח הגדול של הבחור הוא שמילות הגמרא הפוכות להיות שגורות על לשונו. הוא לומד לקרוא גמרא בלי טעויות. רווח עצום!"

"הוספתי ואמרתי לבחורים, ממש בדרך אגב, בלי לעשות מזה סיפור בכלל... 'מישהו תרם לנו איזה רמקול בעלות של 2,500 שקלים, הנה תסתכלו, זה עומד שם, מה אתם אומרים, שנעשה הגרלה על הרמקול בין הבחורים שקראו את הגמרא הכי הרבה פעמים? עשרת הבחורים שהגיעו למספר הגבוה ביותר ייכנסו להגרלה על הרמקול!..."

"אני לא הכרזתי על מבצע, לא הכרזתי אף אחד להשתתף, לא תליתי מודעות ולא שלטים ססגוניים, אלא פשוט סיפרתי להם סיפור, שיש לי איזה רמקול מיותר ואני מחפש למי לתת אותו..."

"זה עבד כמו קסם! הבחורים למדו במרץ ובהתלהבות וקראו את הגמרא עוד פעם ועוד פעם, הפרויקט הצליח מעל ומעבר למצופה". "כמובן שמבצע כשלעצמו זה לא דבר רע", אומר הרב ברלין. "אנחנו עושים מבצעים, אבל הבעיה היא שאם עושים יותר מדי מבצעים זה מאבד את האפקט. לכן אנחנו כל פעם עובדים מזווית אחרת. פעם יש מבצע, פעם תחרות, לפעמים יש הגרלה בין כולם או בין עשרת המצטיינים, לפעמים יש חלוקת פרסים לכל אחד שלומד ומשקיע. פעם מתכוננים למבחן אצל אחד מגדולי הדור, ופעם מעניקים שעות לימוד רצופות.

"כשיש מבצע משמעותי יותר, כל הישיבה לובשת חג, עם פלקטים ומודעות וקופרייטינג שיווקי של המבצע..."

"הרעיון הוא, שבכל רגע נתון יהיה גורם שמדרבן את הבחורים להשקיע, הדרבון הוא תלמידי והוא חייב להתחלף כל הזמן, זה תמיד צריך להיות משהו אחר, שונה, חדש, לא מוכר. אגב, זה יכול לעבוד גם בישיבות רגילות, לא צריכים לחשוש ממבצעים ומזיומות כאלו, ככה בונים דור של תלמידי חכמים, זה מתחיל בגירויים חיצוניים, וממשיך בהתלהבות והתחדשות מתוכן הלימוד עצמו, כמו שאומרים חז"ל 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים'."

"יש עוד דבר חשוב מאוד שאנחנו מקפידים עליו, ועוזר לנו המון עם הבחורים", מוסיף הרב ברלין, "אני מדבר על 'שיחה בגובה העיניים'. בעולם הישיבות זה עשוי להיראות משונה, מה פתאום לדבר עם הבחור בגובה העיניים? הפוך, תרים אותו אליך ואל תוריד את עצמך עליו.

"אבל האמת, שלדבר עם בחור בגובה העיניים זה לא אומר שזה מוריד אותך אליו. ממש לא. הדבר הכי חשוב לי זה, שהבחורים ידעו שהצוות דואג להם ורוצה את טובתם. אנחנו לא נמצאים פה כדי לקבל מהם כבוד, וגם לא כדי לקבל כבוד מאחרים. אנחנו לא נמצאים אפילו לא כדי לרוות מהם נחת, למרות שאנחנו מאוד מאוד רוצים לרוות מהם נחת.

"אנחנו פה כדי לתת להם את הכלים שיאפשרו להם לצמוח ברוחניות. הא ותו לא! אין לנו שום מטרה אחרת, ולכן כל מערכת השיקולים שלנו, כשבחור מבקש משהו זה לא 'אם זה יעשה לי טוב', אלא 'האם זה יעשה לבחור טוב'. אין פה שיקולים של 'כבוד הישיבה' ומעמדו של הר"מ או ראש הישיבה.

"כמובן שזה לא משהו שאומרים לבחורים בפה מלא, זה לא יעזור לומר דבר כזה. צריכים לשדר את זה, זה צריך לבוא מהלב ממקום של אמת מוחלטת, אם זה באמת מה שאכפת לך, ואתה משדר את זה לבחורים, הם ירגישו, יבינו ויפנימו את זה.

"כלפי מה הדברים אמורים? מגיעים ימי החנוכה לדוגמה, והבחורים רוצים לחזור הביתה. כל החברים שלהם מבית הספר נמצאים

בכל שבת ושבת, בפניא דמעלי שבתא, היה אבי מורי זצ"ל מזדרז לסיים את הסעודה השלישית ומאיץ את צעדיו אל חדר האוכל של הישיבה, שם נמסרה אז השיחה הקבועה. היה חשוב לו שאנו הילדים נתלווה אליו, כדי שגם אנחנו נספוג מאותו מקור השראה עילאי ומקודש

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

לי פעם על שיחה אחת של המשגיח ואמר: "זה קטע שלקוח מ'עץ חיים', זה יסוד שמופיע בספר קבלה פלוני, זה מופיע בספר קבלה אלמוני..." ומדבריו למדתי כי כל שיחה של המשגיח היתה בנויה בעמקות גדולה. ואילו אנו כשמתכילים על שיחותיו נראה לנו שכתובים שם דברים פשוטים, 'ציאת מצרים ואמונה', דברים מפורסמים ונדושים. זאת משום שהכל מכוסה במעיל של פשטות. המשגיח היה אומר את מה שהוא חי, מבלי צורך להרשים את השומעים בדברים מיוחדים.

כמה נכונה היא ההגדרה הקולעת הזאת!

בזמנו כששמעתי את השיחות לא הבנתי את עומקן, רק ראיתי דמות חיה שהשפיעה יראת שמים, וזעקה את המלים הפשוטות והידועות, ותו לא. אך לימים, כשהתבררתי ושחזרתי את אשר ראיתי ושמעתי, הבנתי כמה הכרת הטוב חב אני לאבי זצ"ל שטרח לקחת אותי עמו לאותן שיחות.

מלבד המראה המפעים שחדר בי עמוקות, הרי גם מסריו הנוקבים שהיו נראים לנו בזמנו דברים נכוחים ופשוטים, ככל שמשמשנו בהם מצאנו טעם ונופך חדש בהבנת ההתרחשויות של 'ציאת מצרים'. הם הביאו אותנו להסתכלות מחודשת על העניינים היסודיים ורמי המעלה של האמונה, ודבר שפתיים אך למחסור.

אחד מתלמידי המשגיח מתאר את ענין 'ציאת מצרים' בהיכלה של ישיבת פוניבז' בחי' חיותו של המשגיח, כך:

"מי שזכה להסתופף בהיכלא קדישא ישיבת פוניבז' בתפארתה, חש

אחת מחוויות הילדות שמעוררות בי עד היום כיסופין וערגה, היא שיחותיו של משגיח ישיבת פוניבז' הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל,

בכל שבת ושבת, בפניא דמעלי שבתא, היה אבי מורי זצ"ל מזדרז לסיים את הסעודה השלישית ומאיץ את צעדיו אל חדר האוכל של הישיבה, שם נמסרה אז השיחה הקבועה. היה חשוב לו שאנו הילדים נתלווה אליו, כדי שגם אנחנו נספוג מאותו מקור השראה עילאי ומקודש.

כילד צעיר לימים אכן לא הבנתי כמעט דבר, אך גם אני חשתי את עצמי כמי ששוחה את דברי המשגיח. משום שהלהט בדיבורו, הרצינות המיוחדת, הקול הרוטט והומה ביראת שמים זכה וטהורה, חדרו לעצמותינו וגרמו לנו להתרומם לפסגות אחרות.

עדיין מדהדות באזני, מלים מסוימות בשיחות, אותן היה המשגיח חוזר ושונה פעם אחר פעם בהברה פולנית נוקבת ובנהמת לב, תוך כדי דפיקה עזה על הסטנדר: "אמונה!" "ציאת מצרים!" "תורה!" "תפילה!"...

דבר פלא היה אצל המשגיח. למרות שבמבט שטחי היה נראה כי הוא מדבר דברים פשוטים ומוכרים, השפעתו על מגוון השומעים היתה עזה ביותר; על תלמידי חכמים שנמנו בין גדולי הדור, לצד אנשים פשוטים, בחורים צעירים ואף ילדים. כולם, כל אחד לפי רמתו והבנתו, מצאו טעם בשיחותיו וחשו שהן דבר מרומם ומלהיב. הגאון הצדיק רבי שלמה וולבה זצ"ל עמד על נקודה זו והסביר זאת כך:

היתה לו למשגיח פשטות מיוחדת אותה ינק ממורן ה'חפץ חיים' זצ"ל. אצל ה'חפץ חיים' ראו פשטות שהסתירה את העמקות והגדולות העצומה. כל המעלות הגדולות הוכנסו בתוך הפשטות. הנה בעת דרשתו המפורסמת של ה'חפץ חיים' במעמד ה'כנסיה הגדולה', ישבו גם ארזי הלבנון: רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי, רבי מאיר שפירא ועוד מגדולי ומאורי הדור, וכולם שמו אוזניים כאפרכסת לשמוע כל הגה שיצא מפיו. כל אחד שמע מה שהוא היה צריך לשמוע, ומה שהיה מסוגל לשמוע. הגדולים שמעו חידושים עצומים ונפלאים והתפעמה רוחם, ואלו האנשים הפשוטים שמעו דברים פשוטים.

כך גם היה אצל רבינו המשגיח, השווה הרב וולבה. הפשטות בדברים לא היתה באמת פשוטה כל עיקר. אדרבה, הרבי הגאון הקדוש בעל ה'באר משה' מאזור'וב זצ"ל, שהיה מגדולי הדור ממש, הצביע

סיפר הגרמ"מ שולזינגר: פעם נסעתי במונית מתל אביב, ועל פי המבטא של הנהג זיהיתי שהוא מ'וילנא'. שאלתי אותו: "סליחה, אתה מוילנא?", "כן" - הוא ענה לי - "והיכן גרת בוילנא?" שאלתי. "בזולנא ד" ענה. נזכרת מייד שזו הכתובת של רבי חיים עוזר. המשכתי לשאול אותו: "אתה גרת ליד רבי חיים עוזר?", "כן" - ענה בהתרגשות - "גרנו דלת ליד דלת עם רבי חיים עוזר..."

מה הטובה האישית שביקש רבי חיים עוזר ממנהל הג'וינט

הגאון רבי ששה מרדכי שולזינגר זצ"ל

השכר שלהן, שהנה המעשים שלהן מתפרסמים וכולם יודעים שבזכותם העם רב ועצום. זה יכול להיות שכר של 'עושי חסד', אך לא של 'בעלי חסד' כמילדות, ועל כן הפסוק ממשיך ואומר: 'וַיְהִי כִּי יִרְאוּ הַמְּיָלְדוֹת אֶת הָאֱלֹקִים' - שיראת שמים הוא המניע שלהן, 'וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים' - נתן להן בתי כהונה, לוויה ומלוכות.

לפנינו כמה סיפורים על מעשי חסד של 'בעלי חסד', שהדבר היחיד שהיה לנגד עושיהם, היא צרת האחר.

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל סיפר על טוב לבו של מרנא רבינו חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל:

פעם הגיע מארצות הברית לוילנא המנהל הכללי של הג'וינט. הוא נכנס לרבי חיים עוזר, והם דנו על המצב הכלכלי הקשה של הישיבות בליטא, ועל תמיכת הג'וינט בישיבות. בתום הפגישה החשובה שעסקה כולה בתקציבי הישיבות, אמר המנהל לרבי חיים עוזר: "עוד עכשיו דנו בתקציבי הישיבות, עכשיו אני מעז לשאול את הרב משהו אישי: במה אוכל לעזור אישית לרב? האם חסר לרב משהו?"

מיד ענה לו רבי חיים עוזר: "כן, אני צריך טובה אישית! באמת תודה

הרב ישראל ליוש

וַיִּיטָב אֱלֹקִים לְמַיְלְדוֹת וַיִּרְבּוּ הָעָם וַיַּעֲצֻמוּ מְאֹד: וַיְהִי כִּי יִרְאוּ הַמְּיָלְדוֹת אֶת הָאֱלֹקִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בְּתִים: (שמות א', כ"ב-א)

רש"י מבאר שההטבה שהטיב הקב"ה עם המילדות, היא בתי כהונה ולוויה שיצאו מיוכבד, ומלוכות ממרים. וכבר עמדו על כך המפרשים: אם כן, מדוע הפסיק הפסוק במילים 'וירב העם ויעצמו מאוד, ויהי כי יראו המילדות את האלוקים? מדוע לא כתוב: 'וייטב אלוקים למילדות ויעש להם בתיים'?

יתכן שנאמר כאן מסר נפלא: ישנם 'בעלי חסד' וישנם אנשים שעושים חסד. 'בעלי חסד' הם אלו שבאמת רוצים בטובת השני. צרת השני היא צרתם, ושמחת השני היא שמחתם. הם עושים חסד כי באמת איכפת להם מצבו העגום של זולתם. לעומתם, עושי החסד האחרים, גם יעשו חסד, אך לא צרכי הזולת בראש מעיינם, אלא כי זה באמת נראה טוב להתעסק בחסד, זה מרשים, זה מכבד, אנשים מפרגנים מאוד על מעשי חסד... 'עושי החסד' אמנם עושים חסד, אבל אינם 'בעלי חסד', החסד לא באישיות שלהם, לא זה מה שבאמת מעניין אותם, הם בעצם 'משתמשים' עם החסד...

השכר של ה'עושי חסד' הוא הכבוד והפירגון שהם מקבלים עבור מעשי החסד שהם עושים. זה הרי מה שמניע וממריץ אותם לפעול את פעולות החסד שלהם. לעומתם 'בעלי החסד' כלל לא יהנו מפרסום המעשים שלהם. אדרבה, זה אפילו יפריע ויציק להם. שכרם והנאתם היא טובת השני. זה מה שמניע אותם, שנהיה למשהו טוב בגלל המעשים שלהם.

התורה מעידה שהמילדות היו 'בעלי חסד' במהותן, לא לשם פרסום ולא לשם כבוד. 'ראת שמים' זה היה הכח שהניע אותן, ולכן הן גם הכניסו את עצמן לסכנה גדולה עבור הצלת הילדים.

ולפי"ה הפסוקים מתפרשים כך: 'וַיִּיטָב אֱלֹקִים לְמַיְלְדוֹת וַיִּרְבּוּ הָעָם וַיַּעֲצֻמוּ מְאֹד' - הקב"ה הטיב עם המילדות והפעולות שלהן אכן הצליחו ובזכותן העם פרה ורבה, אך בל נחשוב שזה גם יכול להיות

הגאון רבי חיים עוזר גורודז'נסקי זצ"ל

קילוגרם חיטים, הקים מאפיה קטנה ואפה שם מצות כשרות ליהודי האיזור.

שבועיים לפני חג הפסח, החל הרבי לחלק את המצות שאפה, אך מפאת הדרישה הגבוהה וכמות המצות הקטנה שאפה, החליט כי כל משפחה תקבל רק מצה אחת, כדי שישאר לכל המשפחות לפחות מצה אחת.

מחוסר ברירה הסתפקו כולם במצה הבודדה, ושמחו על האפשרות לכל הפחות לקיים את המצוה. יהודי אחד, העונה לשם 'הרב האגער', בא אף הוא לבקש מצות, אך הוא לא הסתפק במצה אחת, הוא התחנן לרבי שיתן לו לכה"פ שלוש מצות. הרבי הסביר לו שהמצב מאוד דחוק וספק רב אם יהיה בידו לתת אפילו מצה אחת לכל הדורשים, אך הרב האגער לא הרפה ואמר שקיבל הוראה מפורשת מאביו האדמו"ר רבי ברוך האגער מסערט וז'ניץ לבקש שלוש מצות, לא פחות...

הרבי מסקולען לא עמד בלחצים ונתן לו את האוצר היקר, שלוש מצות...

ערב פסח הגיע, האדמו"ר מסקולען כבר שרף את חמצו והחל בהכנות לליל הסדר, והנה מגיע שליח מיוחד לביתו ובידו חבילה לאדמו"ר. בני הבית פתחו את המשלוח ולפניהם התגלו שתי מצות! השליח הסביר שזה משלוח מיוחד מהאדמו"ר מסערט וז'ניץ עבור האדמו"ר ובנו, "ידענו" - הסביר השליח בשם רבו - "שיתכן שהרבי מסקולען יחלק לכולם את כל המצות שאפה, ולא ישאיר בידו אף מצה אחת, לכן, כדי שגם הרבי מסקולען יוכל לאכול מצה בפסח, דאג לכך הרבי מראש וביקש שלוש מצות..."

שליחת תגובות לכתוב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

רבה, ספרת לי קודם שאתה נוסע מוילנא לקובנא, רציית לבקש ממך בקשה אישית, לעוזרת שעובדת כאן בבית יש רגליים גדולות מאוד, וכאן בוילנא קשה להשיג לה נעליים, שמעתי שבקובנא יש בית חרושת שמייצר נעליים גדולות, אם תוכל לעזור לי אישית ולשלוח לכאן זוג נעליים עבור העוזרת...
זה מה שרבי חיים עוזר צריך בשביל 'עצמו'... זוג נעלים לעוזרת הבית...

רבי משה מרדכי מספר: פעם נסעתי מתל אביב עם נהג מונית חילוני, ועל פי המבטא שלו זיהיתי שהוא מ'וילנא'. שאלתי אותו: "סליחה, אתה מוילנא?", "כן" - הוא ענה לי - "אני מוילנא", "והיכן גרת בוילנא?" שאלתי. "בוילנא 7" ענה. נזכרתי מיד שזו הכתובת של רבי חיים עוזר. המשכתי לשאול אותו: "אתה גרת ליד רבי חיים עוזר?", "כן" - ענה בהתרגשות - "גרנו דלת ליד דלת עם רבי חיים עוזר..."

כמובן שביקשתי ממנו להאריך את הנסיעה, לא כל יום נוסעים עם נהג שגר ליד רבי חיים עוזר, וכשהתחלנו לדבר על רבי חיים עוזר הוא הוציא כיפה מהכיס ושם על הראש, "אם מדברים על רבי חיים עוזר, צריך לחבוש כיפה..." אמר הנהג בהתרגשות.

שאלתי אותו על רבי חיים עוזר: "איך התנהג? מה לבש?" והוא אמר שרבי חיים עוזר היה אדם פשוט, התנהג בפשטות ולבש פשוט, לא היו לו משמשים ולא היה צריך עבור עצמו שום דבר...

הוא סיפר שפעם הוא ראה שאשה נכנסה לרבי חיים עוזר ובכתה מאוד, וסיפרה שיש לה שכנה אלמנה שצריכה לחתן את בתה בעוד שבועיים, ואין לה כלום אף לצרכים המינימליים. רבי חיים עוזר שאל אותה כמה הכתובת שלה, והיא אמרה לו את הרחוב ומספר הבית, זה היה בצד השני של העיר...

היו אז אנשים בבית של רבי חיים עוזר, הוא ביקש מהם סליחה וקם והלך, אף אחד לא הלך איתו, הוא הלך לבד, כשהגיע לשם דפק בדלת ונכנס. הוא אמר לאלמנה שהוא שמע שהיא צריכה לחתן את בתה בעוד שבועיים, שתדע שאין לה מה לדאוג, הוא ידאג לכל הצרכים של החתונה, ומיד חזר רבי חיים עוזר בחזרה לביתו.

ניצני מלחמת העולם השנייה כבר נראו באופק, חג הפסח קרב, ובטשערנוביץ יש מחסור גדול של חיטים לאפית מצות לחג הפסח. האדמו"ר מסקולען, הרה"צ רבי אליעזר זוסיא פורטוגל זצ"ל שהה שם, ובדאגתו לאחיו היהודים, אחר מאמצים מרובים קנה מאות

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

לשמוע ולחשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקיאות ובעיון

'הפוחת בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

היה זה בשעת ערב מוקדמת, ביום שגרתי למדי. כמנהגו דבר יום ביומו, גם באותו יום עלה הרה"ג רבי יוסף אפרתי שליט"א לבית מורו ורבו הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, אולם הפעם הבחין כי משהו קרה. הרבנית הסתובבה בבית נסערת, ניכר כי עברה חוויה לא קלה בשעות האחרונות...

מי לא הוזעק לכבות שריפה שבערה בביתו, ולמה?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"הבאים מוצרִימה..." (שמות א, א')

לאחר שסיימו את ספר בראשית בברכת 'חזק חזק ונתחזק', בהתרגשות ובשמחה פותחים אנו בקריאת הספר השני שבתורה, ספר שמות. ספר זה נפתח בתיאור שעבוד אבותינו במצרים, עבודת הפרך שחוו בגלות הנוראה שנגזרה עליהם, ניסי ה' ונפלאותיו אשר ראו עיניהם, עד אשר זכו להיגאל, יצאו מאפילה לאורה, מהשעבוד הנוראי לחירות עולם.

הסיפור הזה, שהוא הרבה יותר מסיפור היסטורי, חובק בתוכו את סיפור לידת עם ישראל, הפיכתו ממיעוט נרדף בארץ זרה ומנוכרת לעם סגולה נבחר, יציאתו מעומק השאול הרוחני והגשמי כאחד אל פסגת האנושות וקירבת לה'. בנס יציאת מצרים מתחולל מהפך על טבעי וחסר תקדים, כאשר אומה שלימה שהיתה כבושה ולחוצה בידי מצרים רשעים ואכזרים, האיר עליה אור אלוקי נשגב והוציא אותה לדרך חדשה - שייעודה מעמד הר סיני וקבלת עול מלכות שמים במתן תורה.

כאמור, הסיפור הזה לא שייך רק לעבר, הוא לא התחולל לפני למעלה מ-3000 שנה, באופן חד פעמי. האר"י הק' מגלה - ובספרי הקבלה עוסקים במשמעות הגילוי הזה ובעוצמתו הרוחנית הכבירה - כי זה בדיוק מה שמתחולל בימינו אלה, בכל פעם שאנו קוראים בתורה את הפרשיות שעוסקות בשעבוד מצרים והגאולה ממנו, בימים שמכונים 'ימי השובבים'.

'שובבים', אלו ראשי התיבות של פרשות שמות, וארא, בא, בשלה, יתרו, משפטים, שש הפרשיות שעוסקות בשעבוד מצרים, בגזירות פרעה, במכות שספג, בגאולה המופתית ממצרים, בקריעת ים סוף - ועד לקבלת התורה. זה התהליך שעברנו אז, וגם בימינו - לכל יהודי ניתנת ההזדמנות למקד את מבטו בשעבוד ובמצרים שהוא חווה, בקשיים ובאתגרים שנפלו בחלקו, ולהיגאל מהם לחירות עולם, לצאת מהם לנצח, לפתוח בחיים חדשים.

וכשמקבלים הזדמנות כזו, אף יהודי אינו מוכן להחמיץ. לכל אחד מאיתנו נותנים את חלון הזמן הנדיר, הרצוי ונשאף כל כך, להשליך לאחור את כל הקשיים והמצוקות, לשכוח מכל הבעיות וההתמודדויות, ולצאת לדרך חדשה - איך אפשר לוותר על הזדמנות כזו? איך אפשר להחמיץ? מה ניתן לעשות כדי 'לחטוף' את הימים

האלה, לנצל אותם היטב, ולהיגאל באמצעותם מכל קושי או בעיה, לנצח כל אתגר ולדלג בבטחה על פני כל מועקה?!

את התשובה לכך מגלים רבותינו מאורי הדורות, חושפים את הדרך להינצל מהצרות, להיגאל מהגלות, להפוך את השבועות הללו למנוף חזק ועוצמתי ליציאה מכל מיצר ומצוקה, לחיי איכות מוארים ונפלאים. והדרך הזו היא - לעסוק בתורה, כמה שיותר, בהתמדה מרובה, ברציפות מקסימלית, פשוט לשבת וללמוד תורה - זו הדרך להיגאל!

כך מגלה הרה"ק בעל ה'יסוד העבודה' מסלוניים זי"ע, והדברים מופיעים מפי גאונים וצדיקים רבים, אשר כולם כאחד מאירים את חיינו בתובנה פשוטה ומרגשת: עמל התורה - מחליף על כמל אחר. העמקה בתורה - גואלת מכל עומק בעייתי שאנו שרויים בו. לימוד התורה - הוא הדרך לצאת מכל מיצר, להיגאל מכל גלות!

והלימוד הזה - עליו להיות רצוף ככל האפשר, עמוק ויסודי ככל הניתן. כי זה הסוד - החלפת מאמצי החיים במאמצי לימוד התורה, יציאה מהתמודדויות החיים בהתמודדות עם היצר המפריע מלימוד התורה. לימוד יסודי, רצוף, בהתמדה ובשמחה - הוא הדרך להיגאל מכל הקשיים שלנו כיום, הוא הדרך לפתוח בחיים חדשים ומוארים, נטולי התמודדויות וגלויות!

האמת ניתנת להיאמר, שלימוד רצוף הוא דבר מתבקש ואף הגיוני. יהודי שמבין שבשעת הלימוד הוא עוסק בדבר החשוב לו ביותר - לא יעלה על דעתו להפסיק. ממש כמו אדם שעוסק במלאכת

הרה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל

בן אנוש להעלות על שפתיו מילים כאלה? - תמחה עד מאוד, ולא הצליחה להירגע...

ואז, כשהבחינה שהרב אפרתי עדיין תמיה לנוכח סערת נפשה, הסבירה מדוע היא כה מתקשה להירגע מהחוויה המטלטלת הזו, וסיפרה: היה זה כמה שנים קודם לכן. הרבנית בישלה במטבח הבית, ולפתע פתאום התלקחה האש שבערה על הכיריים, ולשונות הלהבות נתפסו במגבת שעמדה בסמוך, עד שהתלקחה לה דליקה של ממש. הכל החל לבעור מסביב, הרבנית נבהלה כהוגן, ובאותה עת - ישב בעלה בחדר הסמוך והגה בתורתו...

'וכי עלתה על דעתי להפסיקו מלימודו שיבוא לסייע לי לכבות את האש? וכי הבהלה שאחזה בי - הביאה אותי לקרוא לו? חלילה וחס! הרי הוא יושב ולומד! השריפה התלקחה, הייתי מבוהלת ואחוזת חרדה, ולא עלה בדעתי הרעיון להפריע לו בלימודו. הרי הוא באמצע ללמוד, איך אפשר להפריע?!?!'

נעשה לי נס באותה עת, שלבסוף האש הלכה וכבתה מאליה, שכן אינני יודעת איך יכולתי להילחם בי בכוחות עצמי. אבל האיש שהיה כאן קודם - הוא באמת חושב שאני אפריע לרב מלימודו? הרי עבור שריפה שבערה בבית לא העזתי להפריע לו, אז עבורו? הרי הרב יושב ולומד עכשיו, איך אפשר להפריע?! - סיכמה בכאב...

וללמדנו בא: השעות בהן יהודי יושב והוגה בתורה, הן שעות יקרות ערך, אין דומה להן. הרי בשעות הללו הוא מחובר לבורא עולם, עוסק בתורתו, ונותן התורה יושב ולומד עמו. איך בכלל ניתן להעלות על הדעת להפסיק בעיצומה של שעת הלימוד? הרי זו שעה יקרה מופ, בה אנו עוסקים בערך היקר לנו מכל - בתורת ה' האהובה, איך ניתן לעצור?!

אחים יקרים! בימים אלה, כשאנו מבקשים לצאת מכל מיצר לגאולה נצחית, הבה נאמץ את הדרך הזו, את החשיבה הזו. שעת הלימוד היא שעה יקרה, רגעי הלימוד הם רגעי חיבור עם אבא שבשמים, רגעים בהם אנו שוקעים בתורתו, חבוקים בין ידי, עוסקים באוצר הכי קרוב ללבנו. וככל שנייקר את הרגעים הללו ונקפיד על רציפותם ואיכותם - כך נזכה שהלימוד שלנו ישמש כמנוף להוציאנו מכל צרה, לגואלנו מכל גלות, לשחררנו מכל מיצר לחיים טובים ומאושרים!

ליטוש יהלומים והוא מרוכז במלאכתו בכל הכח, ואינו מעלה בדעתו להפסיק כדי לענות לשיחת טלפון או להתעדכן בחדשות - כך ממש יהודי ששקוע בתורה, אינו מפסיק ולו לרגע בכל נושא אחר, כי הוא עוסק בנושא החשוב לו ביותר, במה שהכי יקר לו!

והרבה יותר: כי יהודי שיושב ולומד, חז"ל מגלים כי השכינה כנגדו, כביכול בורא עולם משמש לו כחברותא, יושב ולומד עמו. כמה נורא המראה וכמה מבעיית הביזיון, שהיהודי יושב ולומד בחברותא עם גדול הדור, ובעיצומו של הלימוד עוצר הוא כדי לשמוע מה קרה אתמול, כדי להקשיב לשיחה מעניינת על המצב הכלכלי, או אפילו כדי לברר על שידוך. והלא בורא עולם בכבודו ובעצמו יושב ולומד בצוותא עם כל יהודי - איך אפשר לעצור ולו לרגע קט?!

אחים יקרים, הבה נאמץ את הרציפות בלימוד התורה, את הערך הנשגב שבלהיות שקוע בתוכה, בלימוד רצוף, ללא הפסקות, בריכוז גבוה, מתוך מאמץ והקרבה. אשרי הזוכים ללמוד שעות ארוכות ברציפות, אבל גם מי שאינו לומד אלא שעה, מי שמתתף בשיעור קצר או ארוך, מי שזוכה בחברותא לשעתיים שלוש ביום - כל אחד מאיתנו זכאי לתענוג העילאי של לימוד רצוף נטול הפסקות, שכלל שנרבה בו, כך נצא מכל הצרות המקיפות אותנו - לחירות עולם!

הסערה והשריפה...

היה זה בשעת ערב מוקדמת, ביום שגרתי למדי. כמנהגו דבר יום ביזמו, גם באותו יום עלה הרה"ג רבי יוסף אפרתי שליט"א לבית מורו ורבו הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, אולם הפעם הבחין כי משהו קרה. הרבנית הסתובבה בבית נסערת, ניכר כי עברה חוויה לא קלה בשעות האחרונות, והיא מתקשה לעכל את אשר קרה לא מזמן...

הרב אפרתי ראה כי הרבנית שקועה בסערת רגשות, וביקש לברר מה זה ועל מה זה. מה התחולל בבית הרב לפני שהגיע, מה גרם לרבנית להיות כה טעונה ונרגשת. האם מישהו התחצף לרב? אולי התחוללה איזו סערה גדולה סביב אחד מפסקיו של הרב? מה יכול לקרות עד כדי כך שהרבנית תתקשה להירגע?!

הרבנית נענתה, וסיפרה בדיוק מה שקרה. יהודי, כנראה נכבד מאוד בעיני עצמו, הגיע אל הבית וביקש לשוחח עם הרב. לא היו אלה שעות קבלת הקהל, הרב אלישיב היה שקוע בלימודו, רכון על הגמרא בריכוז מופתי, ולומד ברציפות וללא הפסקה. 'לא תוכל להיכנס עכשיו, הרב באמצע הלימוד!' - הסבירה הרבנית, לנוכח גבותיו המתגבהות של הנכבד...

'וכי מה יקרה אם הרב יפסיק דקה או שתיים?' - שאל הלה בעזות מצח, וחמתו בערה בו. 'איך ניתן להשיב את פניי ריקם? הלא באתי ממרחק, ואני יהודי נכבד. יתפנה נא הרב לכמה דקות, אותן ישלים אחר כך, ויענה לשאלתי. מה יקרה? הוא לא יכול להפסיק לרגע?!' הרבנית שמעה, וליבה סער במערבולת שוצפת. היא סירבה להיכנע ללחץ, אבל טענתו של הלה כי לא יקרה כלום אם הרב יפסיק לכמה דקות - הסעירו אותה מאוד. 'כיצד ניתן לומר כך? וכי יודע הוא מה חשיבות רציפות הלימוד של בעלי הרב? כיצד יכול

שלושה אמבולנסים שלא הפריעו...

מנקיי הדעת שבירושלים של מעלה, היה הרה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל. הוא נודע כדמות מופת, שגם בזקנותו לא פסק מלימוד התורה, מפורסם היה בהתמדתו המופלאה. כך גם בערב בהיר אחד, כשקרה מה שקרה...

רבי זלמן, שכבר היה זקן מופלג, מעד ונפל ארצה, נחבל ברגלו. בני ביתו חשו אליו, ומיד הבחינו כי מדובר בפציעה של ממש, שמחייבת טיפול רפואי דחוף. ר' זלמן התייסר במכאובו ולא הוציא בדל אנחה מפיו, גם כשהגיע האמבולנס שפינה אותו לבית החולים ביללות סירנה רמות...

הוא הגיע לבית החולים, ושם הוכנס לסידרת בדיקות מקיפות. הרגל צולמה מכל עבריה, והתברר כי מדובר בפגיעה קשה ומוורכת, שמחייבת ניתוח דחוף להצלת יכולת ההליכה. הרופאים הסבירו לבניו של ר' זלמן על אופי הפציעה ומוורכות הניתוח, ובעוד ר' זלמן ממלמל ללא הרף - משנן בעל פה משניות ומתמיד בלימוד התורה, הרופאים ובניו דנו באפשרויות שלפניהם, והחליטו להעביר את אביהם לבית חולים אחר...

חיש מהר הוזמן אמבולנס נוסף, ובניו של ר' זלמן עלו עם אביהם הנערץ אל האמבולנס, כשהם מביאים עימם את כל המסמכים הרפואיים ודגים בעניין הניתוח הדחוף שאביהם חייב לעבור. גם עכשיו ר' זלמן לא התערב בשיחתם כלל וכלל, שקוע היה בלימודו - משנן מסכתות משניות בעל פה בזו אחר זו. כשהגיעו לבית החולים שוב עבר ר' זלמן מסכת בדיקות ובידורים, ואז קראו הרופאים לבניו והחלו מסבירים את המצב לאשורו...

ר' זלמן אפילו לא היטה אוזן. בניו מדברים עם הרופאים על הרגל שלו, אבל הוא - שקוע בעולם אחר, עובר במרץ ממסכת אחת לרעותה, משנן עוד מסכת ועוד מסכת בעל פה. הרופאים מסבירים ומבארים, משיבים לשאלות שמעלים בניו ומפרטים דרכי טיפול, ור' זלמן שקוע בלימודו...

לבסוף, החליטו הבנים להעביר את ר' זלמן לבית חולים אחר, שם יש רופא מנתח מומחה נודע, שניתן לקוות שיוכל להוביל את הניתוח בהצלחה רבה ולרפא את רגלו של אביהם. שוב הוזמן אמבולנס, שוב עלו עליו הבנים הנושאים את אביהם, ושוב יצא האמבולנס בדרכו לבית החולים בו עובד המנתח הבכיר. בניו של ר' זלמן שוחחו אודות הרופא המומחה ויכולתו, ור' זלמן שקוע במסכת נוספת - אותה הוא משנן בעל פה, אינו מקשיב, אינו מגיב, אינו משיב לכל המתחולל מסביבו...

בבית החולים השלישי אליו הובלה הוא שוב נבדק, הרופא המומחה הגיע, והחלו בהכנות לניתוח. ר' זלמן שוכב על המיטה מיוסר וחסר כוחות, תשוש וכאוב, מפיו מוסיף למלמל במרץ פרקי משניות, הוא חוזר עליהן שוב ושוב. ואז, אחד מנכדיו שכבר לא הצליח להסתיר את תמיהתו, פנה אליו ושאל:

'סבא, אני מתקשה להבין. הרי בשעות האחרונות אנו מייטלטלים בשלושה אמבולנסים, ביקרנו כבר בשלושה בתי חולים, ראינו כעשרה רופאים, צילמו את רגלך הפצועה כמה וכמה פעמים, ניתנו

אינספור הסברים, דרכי טיפול ואפשרויות לניתוח, וכל זה קורה בגלל הרגל שלך, שהיא העומדת בלב העניין, היא מרכז הסיפור. ואתה, סבא, כל הזמן הזה מוסיף ללמוד במרץ, לא עוצר ולא שואל לא מפסיק ולא מתעניין. איך זה יכול להיות?! - שאל הנכד בפליאה. ור' זלמן, בפנים מאירות ומחייכות, השיב לו על אתר: 'נכדי היקר, מכיר אני את בניי היטב, יודעני בהם שהם עושים הכל כדי להחיש את רפואתי בצורה הטובה ביותר. אני סומך עליהם בעיניים עצומות, שהם בודקים כל דרך טיפול באופן הכי טוב, פועלים כדי להביא אותי לניתוח הנכון ביותר בס"ד, ומתאמצים כדי שכל זה יקרה כמה שיותר מהר.

תאר לעצמך שהייתי מפסיק מלימודי כדי להתערב - מה זה היה מוסיף? כיצד זה היה תורם? מה יכולתי לסייע? - הרי הם עושים הכל למעני, דואגים לי כל כך, ואני אסיר תודה להם על כך. למה שאתערב בעניין, שעה שאני יכול בשעות הללו להספיק ללמוד מסכתות בעל פה, כשאני יכול להיות שקוע עכשיו בלימוד התורה בהתמדה בלי הפרעה!?

כל השעות הללו בהן רגלי על שולחן הדיונים, וגם בהמשך - כשתעלה על שולחן הניתוחים, הן שעות יקרות מפז, בהן אני יכול להגות בתורה, לחזור ולשנן, להיות שקוע בלימוד. לא חבל לאבד את כל זה עבור בירור דברים בעלמא - שאין לו כל תועלת? לא כואב הלב לכלות זמן יקר בדיבור על הרגל, במקום לשנן בשעות כאלה את פרק 'כיצד הרגל? הרי אני יכול לקנות עכשיו קנייני חיים ולהתחבר לתורה מתוך לימוד רצון - ואת זה אני מבקש לעשות!'

והנכד, נפעם ונרגש, חרט את הדברים בזיכרונו, ומפיו הם פורסמו ע"י המשפיע הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א כדי ללמדנו: שעה של לימוד תורה בהתמדה, יש לה ערך, חשיבות ומשמעות גדולים לאין ערוך מכל נכס אחר. ככל שיהודי ושב ולומד תורה בהתמדה, ככל שהוא עמל להופכה ללימוד רצון, ככל שהוא מתאמץ להתעלם מרעשי רקע ולהיות ממוקד בתורת ה' האהובה - כך הוא זוכה להתחבר לנותן התורה ולרכוש קניינים בתורה הקדושה, כך הוא זוכה להתעלות.

אחים יקרים, בכל רגע של ניסיון או קושי בלימוד רצון, הבה נראה לנגד עינינו את דמותו של רבי זלמן בריזל שוכב במיטה, מיוסר וכאוב, רופאים רוכנים מעליו ומבהילים אותו מאמבולנס לאמבולנס ומבית חולים אחד למשנהו, ובכל זאת הוא לא מפסיק מלימודו, לא שואל ולא מברר, שקוע הוא במה שחשוב באמת: בלימוד התורה בהתמדה וברציפות!

וככל שנסגל לעצמנו דרך חיים כזו, לשקוע אל תוך הלימוד וללמוד ברציפות ובהתמדה, ככל שבשעת הלימוד נשכח מכל דאגות העולם והמפריעים מסביב, מהטלפון הנייד ועדכוני החדשות, מדאגות הפרנסה והסידורים המטרידים, ונהיה שקועים אך ורק בתורה ונהגה בה ברציפות - כך נזכה שלימוד התורה יחלץ אותנו מכל צרה ומיצר, ויעניק לנו חירות עולם מכל דאגה ובעיה, וחיים מלאי אושר ושמחה תמיד!

האושר האמיתי...

על הסיפור הבא מעיד המשפיעהגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, בדידו הוה עובדא, וכך הוא מספר: אחד מהיהודים המפורסמים בעושרם המופלג ובממונם הרב, סיפר לו שהוא זוכר את ימיו כבחור בישיבה. כאשר המשגיח ביקש לחזק את לומדי התורה הצעירים, היה מצטט את דברי המשנה: 'כך היא דרכה של תורה... ובתורה אתה עמול, אם אתה עושה כן אשריך בעולם הזה', ומוסיף: 'האושר האמיתי - גם בעולם הזה! - הוא להיות שקוע בתורה!'

'באותם ימים חייכתי לעצמי' - מספר היהודי העשיר - 'חשבתי שהוא מגזים. זה תפקידו כמשגיח לעודד את הבחורים ללמוד, אבל שלא ינסה לספר לי סיפורים... התורה מזכה בשכר בעולם הבא, זה ברור וידוע. בעולם הזה? בעולם הזה העשירים מאושרים, ולומדי התורה - שכרם מובטח להם בעולם הבא, אבל לא בעולם הזה...

מאז חלפו שנים. היום אני יהודי עשיר מאוד, יש לי משפחה גדולה שאני רווה ממנה נחת, הכל כאילו טוב לי בחיים. אבל באמת - כל מה שאני רואה לנגד עיניי הוא רק שטרות של דולרים, וכמה שיותר מהם, ולהשיג עוד ועוד כאלה, כשהאושר ממני והלאה. לעומת זאת,

כשאני נכנס להיכל תורה בווער, ורואה צורבים צעירים כמבוגרים שוקדים על תלמודם ופניהם קורנות מאושר - אני יודע שהמשגיח שלי צדק, הם המאושרים באמת!

כך אמר העשיר ברגע של גילוי לב, והוסיף: 'היום, מוכן אני לתת מחצית מהוני, כדי לזכות בכמה רגעי אושר כה קסומים ונעלים, כמו אלה שהם מנת חלקם של לומדי התורה, השקועים בסוגיותיה באהבה אין קץ, ובהתמדה שאינה יודעת שובע. אבל את האושר הזה לא ניתן לקנות בכסף, ולא נותר לי אלא להצטער שאין חלקי עימהם...'

ואף שהמשגיח צדק באומרו כי האושר האמיתי טמון בלימוד התורה ואשרי הזוכים לעסוק בה בהתמדה, בכל זאת גם אותו עשיר, וגם כולנו, יכולים לזכות באושר הרוחני הצרוף הזה, כל אחד מאיתנו זכאי. כל מה שכדאי לעשות הוא להיכנס לבית המדרש, ללמוד בהתמדה וברציפות ככל שנוכל - ונוכה גם אנחנו לרגעי אושר נעלים!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו
כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס
077-2222-666 שלוחה 31

המשך מעמוד 19 | הג"ר מיכאל ברלין

אפילו ילדים, הם עוד צעירים ויש להם יצר הרע ופיתויים חברתיים שונים - אבל המגמה העיקרית שלהם, מטרת-העל בחיים שלהם, היא לצמוח תלמידי חכמים, אחרת הם לא היו יושבים אצלנו בישיבה. "ולכן אנחנו פשוט מסבירים להם, נותנים להם את כל האמת. אם תלך הביתה, יהיו לך ניסיונות, אתה תתמודד עם קשיים, אנחנו מעדיפים שתישאר כאן, כי אנחנו רוצים לעזור לך להישאר מפוקס וממוקד במטרה האמתית שלך.

"כמובן שזה לא קל ולא פשוט, לוותר על כל החוויות במושב או בשכונה, ולכן אנחנו צריכים גם לספק תחליפים. ובאמת, אצלנו בישיבה, אחרי הדלקת נרות חנוכה יש 'סדר אברכים' לומדים שעה, כל בחור עם אברך שמקדם אותו, ולאחר מכן יש פעילויות וחגיגות עד 12 בלילה, כל לילה מחדש, עם אוכל טוב, מוזיקה שמחה ותוססת, ופעילויות אתגריות בתוך הישיבה. הבחורים נהנים מכל העולמות, גם לומדים היטב ביום, גם זוכים לחוויה ייחודית שמשנתה מערב לערב, וגם מתרחקים מהניסיונות והפיתויים שמחכים להם בבית."

בחופש, בבית מודליקים נרות ויש חגיגה, ולפעמים גם נוסעים לטיולים משפחתיים בחנוכה, כי כל הילדים בחופש וזה זמן מצוין לצאת לאיזה צימר בצפון או למלון באילת.

"כשהבחור רוצה ללכת הביתה, מה אנחנו אומרים לו? אנחנו לא יכולים לשחרר אותך כי זה יהרוס את הישיבה? או 'זה לא מתאים שבחור ישיבה יהיה בבית כל החנוכה?', זה לא עובד, זה רק עושה נזק חינוכי.

"התשובה האמתית היא, שאנחנו פשוט לא רוצים שהבחורים יגיעו הביתה ויאבדו את מה שהם קיבלו בישיבה. חלק גדול מהם גרים במקומות שבהם יש להם ניסיונות קשים מאוד, יש להם חברי ילדות ששמחים לראות אותם, וגם לגרור אותם למקומות שאליהם הם הולכים לבלות.

"הרי הבחורים שלומדים אצלנו בישיבה באו מרצון ומבחירה. אף אחד לא משך אותם בכח. הם באו לישיבה שלנו כי הם רוצים לצמוח תלמידי חכמים יראים ושלמים, נכון שהם עדיין נערים, לפעמים

והוא 'נשמה טובה'? או בגלל שזה רצון ה'?' אנחנו תורמים כי זה רצון ה', אז בואו נראה מה רוצה מאתנו הקב"ה, נסתכל בשו"ע יורה דעה רנ"א סעיף ג' ונראה שיש דיני קירבה, קודם קרובי משפחה, הורים וילדים, אחים ואחיות, ולאחר מכן קרובים קצת רחוקים וכו', הקרוב קרוב קודם.

"כשלמדתי בכלל, כאברך צעיר לימים, הגיע אז יהודי שהמציא את המושג של 'הוראת קבע לצדקה'. עד אז לא היה דבר כזה, מי שרצה לתרום הוציא כסף מכיסו ותרם, יכלו לכתוב צ'קים לתאריכים מאוחרים יותר, אבל הוראת קבע עוד לא הייתה קיימת, וברגע שהבנקים התחילו להשתמש ברעיון הזה של הוראת קבע, בא אותה יהודי נמרץ והשתמש בזה לצדקה.

"הוא הגיע לכלול דפק על הבימה והסביר מה זה בדיוק הוראת קבע, ואיך זה עובד, והנה יש לכם זכות לתרום לארגון פלוני, אתם רק חותמים עכשיו פעם אחת, ולאחר מכן הכסף כבר יצא כל חודש בלי שתצטרכו לטרוח, ככה תוכלו לוודא שתרמתם 'מעשר' כל חודש.

"הרעיון ממש קסם לאברכים, ורבים החלו לחתום. אבל לא הצטרפתי לחגיגה. שאלו אותי למה אני 'פורש מן הציבור', והשבת להם שחס וחלילה אני גם רוצה לחתום על הוראת קבע, אבל יש לי אבא ב"ה, והאבא שלי שקוע בחובות שהוא לקח על עצמו כדי לחתן אותי ואת שאר ילדיו, איזו מן צורה יש להתנהגות הזאת שאני נותן לו לשלם עבורי, ואת הכסף שאני רוצה לתת לצדקה אני נותן למישהו אחר? גם אני אעשה הוראת קבע, אבל את הכסף אני אעביר לאבי מורי, ואחרי שיסיים את החובות מחתונות הילדים שלו, אוכל להעביר אותה למטרות נוספות.

"אבל שוב, גם כאן צריכים להיזהר שלא להגיע למצב הפוך חלילה, שאנשים לא תורמים בכלל כי יש להם קרובי משפחה נזקקים. "זה מזכיר לי סיפור. בעיירה אחת היה 'ראש הקהל' שהיה עשיר גדול וקמצן לא קטן... אבל לאותו ראש הקהל היה אח שהיה עני ואביון

"גבאי הצדקה התחילו להיערך ל'קמחא דפסחא', ומטבע הדברים הם שיחרו לפתחיהם של עשירי העיר במטרה להתרים אותם כדי שיוכלו לקנות מצרכים ולחלק לעניים. באו לאותו 'ראש הקהל' ששמע אותם בסבלנות ואמר: 'רבותי, אני באמת חושב שאתם עושים דבר גדול ונפלא, ובאמת היה ראוי שאתרום לכם מתת יד נדיבה, אבל אתם הרי יודעים שיש לי אח עני ואביון, נכון, אתם מבינים לבד שאני צריך לתת לו קודם, כמו שכתוב בשו"ע שקודם נותנים לקרובי המשפחה...".

"הגבאים יצאו מביתו של ראש הקהל בפחי נפש. אפילו אגורה שחוקה הוא לא נתן להם, אבל לפחות יש לו תירוץ טוב, הם חשבו בינם ובין עצמם, אכן אחיו באמת עני ואביון והגיע הזמן שהוא יזויל עבורו מעט מכספו.

"אספו הגבאים כסף מעשירים אחרים והצליחו בסופו של דבר לארגן סל של תמיכה לכל משפחה, כמה שהצליחו להשיג.

"ומי בא לבקש סל של קמחא דפסחא? לא אחר מאשר אחיו העני

והאח השלישי הוא בכלל עובד מאוד קשה, אז ודאי שאין לו זמן בכלל, והרביעית היא מורה חשובה ועכשיו יש לה הרבה מבחנים לבדוק...

"הם כולם צודקים. זה באמת מאוד קשה ולא קל בכלל לטפל בהורים מבוגרים, נו... איך זה קורה? למה ההורים תמיד יכולים לטפל בילדים, והילדים למרות שהם רבים יותר קשה להם לעזור להורים? "התשובה, אומר הרבי מוורקא, טמונה בכך שהוריש לנו אדם הראשון. הוא היה היצור האנושי הראשון עלי אדמות וממנו נולדנו כולנו, ולכן את התכונות שלו הוא הוריש לנו והן טבועות בעומקו של כל אדם באשר הוא.

"לאדם הראשון היו ילדים והוא היה מסור אליהם מאוד, אבל לא היו לו הורים ולכן הוא לא הוריש לנו את החלק הזה, של התגייסות לעזרת ההורים. זה לא מגיע אלינו בצורה טבעית כמו ההתגייסות של כל אדם נורמלי למען ילדיו. כדי לעזור להורים אנחנו צריכים להתאמץ, זה לא בא באופן טבעי.

"בעבר היינו עושים מבחנים במסגרת ארגון 'שערי הוראה', ולאחר מכן היינו מחלקים פרסים יקרי ערך לנבחנים המצטיינים.

"באחת הפעמים החלטנו להעניק לנבחנים המצטיינים מתנה יקרה. אלף שקלים לכל בחור! אבל לא נתנו את הכסף במזומן, אלא בתלוש של חנות מסוימת של הלבשת גברים. אלף שקלים בתלוש, הבחור יכול לקנות לעצמו כובע, חליפה, חולצות, בגד שבת, מה שהוא רוצה.

"בא אלי בחור אחד ובפיו טענה חזקה מאוד... "אני השקעת, עמלתי, התייעתי, למדתי ונבחנתי וכו' גם הצלחתי במבחן, הבטיחו לי לתת לי פרס גדול ששווה להתאמץ למענו, ומה קיבלתי בסופו של דבר? כלום! נתתם אלף שקל, נכון, אבל למי נתתם אותו? לאבא שלי! חסכתם לו את הצורך לשלם כסף עבור החליפה החדשה שלי... אני למדתי והתאמצתי, ואת הפרס אתם נותנים לאבא שלי, הייתכן???"

"אבי מורי זצ"ל, היה אומר בבדיחות לבחורים כאלו, שהאמת שהם צודקים. האבא צריך להתאמץ בשביל הילדים והילדים לא צריכים להתאמץ בשביל האבא. זה באמת המצב הנורמלי והטבעי... אבל מה נעשה שהתורה הקדושה ציוותה 'כבד את אבין ואת אמך', ולא 'כבד את בנך ואת בתך'. ולכן, גם אם אנחנו לא מבינים בכלל את ההיגיון שבמצווה הזאת, וזה נראה לנו מאוד תמוה שהבן צריך לכבד את אביו והאב לא חייב לכבד את בנו, הרי אנחנו יהודים מאמינים, אז אנחנו עושים מה שכתוב בתורה..."

"ואם בנושא זה אנחנו עוסקים, אני רוצה להזכיר עוד משהו שהקב"ה מצווה אותנו. יהודים רבים נותנים צדקה, ב"ה אפשר דרא ויש הרבה ארגוני חסד שדואגים לעשות לצדקה, ולא חסרות מטרות שאפשר וצריך לתרום להן, ואשרי מי שתורם ונותן.

"אבל למה יהודי תורם כסף לצדקה. בגלל שיש לו מידות טובות

רק תירוץ כדי להימנע מלאת צדקה לאחרים חלילה וחס".

"לסיום אני רוצה לסיים במרגניתא טבא שיש לי באוצרותי וחשוב שישמעו את זה, כשמוגיעים ימי השובב"ם שהם זמן של תיקון העוונות כידוע.

"פעם זכיתי להיות אצל הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א בתקופת השובב"ם, וסיפרתי לו על המבצע שיש בשיבה, שהבחורים לומדים בשובב"ם שעות רצופות ב"ה ויש התעלות גדולה ברוחניות.

"אמר לי מרן הגרי"מ שצריכים לראות לחזק את הבחורים כל הזמן, לתת להם הרבה חיזוק, לא רק מוסר ודרבון אלא חיזוק, פשוט לגרום לבחורים להאמין בעצמם וביכולות שלהם.

"אמרתי לו, נו, אדרבה, אולי הרב ייתן לי איזה רעיון, איזה ווארט של חיזוק, מה אני יכול לומר לבחורים כדי לחזק אותם.

"הוא חשב מעט, ואמר לי דבר נורא: 'תגיד לבחורים', כך אמר לי, 'שאיני לא בטוח במאת האחוזים, שאם בדורות הקודמים היו נותנים לאנשים את הניסיונות שיש לנו בדור הזה, הם היו יכולים לעמוד בהם! ולכן בחורים שבזמן הזה עומדים בניסיונות האלו, יש להם מדרגה מאוד מיוחדת, ושכרם הרבה מאוד. זה יחזק אותם וייתן להם כח להמשיך ולהתגבר בעז"ה".

של אותו ראש הקהל. התקוממו הגבאים ואמרו לו, ר' ייד, עם כל הכבוד, אנחנו מבינים שאתה מסודר כבר. האח העשיר שלך נתן לך תמיכה הגונה לכבוד חג הפסח, יש לנו מקרים יותר דחופים של עניים שאין להם אחים עשירים שעוזרים להם!".

"נזעק אותו עני וצעק: 'מה? על מה אתם מדברים? אח שלי נתן לי תמיכה? תגידו אתם צוחקים עלי? אתם לא גרים כאן בעיר? אתם לא יודעים שהוא קמצן כרוני ואי אפשר להוציא ממנו אפילו אגורה שחוקה לצדקה?".

"הגבאים ראו שניכרים דברי אמת, ופנו לאח העשיר בטענה ניצחת: 'מילא זה שאתה קמצן אנחנו יודעים, זה שאתה לא תורם לצדקה אנחנו יודעים, אבל לא חשדנו אותך בשקר! למה שיקרת לנו כשאמרת שאח שלך קודם לקמחא דפחסא?".

"השיב להם העשיר, 'לא ולא. אני לא אמרתי שאני נותן לאחי תמיכה. אני רק עשיתי 'קל וחומר', הרי אתם מבינים לבד שאני צריך לתת לאח שלי לפני שאני תורם לאחרים, נכון? הרי אתם יודעים בדיוק כמוני שהשולחן ערוך קובע שיש דין קדימה וצריכים לתת קודם לקרובי משפחה, נכון? אז אם לאח שלי שהוא קרוב אלי, אני לא נותן אפילו לא אגורה אחת, בטח אתם מבינים שאני גם לא אתן 'לקמחא דפחסא' של כל עניי העיר שום תרומה!".

"לכן, צריכים להיזהר. לתת להורים לפני הכל, להשתדל לסייע להם, במיוחד אם הם משלמים חובות ומחנתים ילדים, אבל שזה לא יהיה

המשך מעמוד 7 | הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א

הבנות שבו לבנין שבו שכרו את הדירה, מתוך החלטה שינסו לגייס מיץ ענבים אולי חלות ועוד משהו קטן לסעודות, זאת הברירה היחידה... באותו בנין עוד קבוצת בנות מסמינר בירושלים שכרו דירה, הן נקשו בדלתן ושאלו אולי יש להן כמה לחמניות מיותרות לפחות לא יצומו בשבת, יטילו ידיים יאכלו לחמניות עם דברי המתיקה שהביאו מהבית..., הבנות יקרות מאוד, מיד אמרו שהכינו המון אוכל והן מוזמנות אליהן לסעוד עמן יחדיו בשבת, וכך עשו. ב"ה המדובר היה בבנות בעלות מעלה, הסעודות עברו בהתרוממות הרוח, ובסוף הסעודה הביאו דברי מתיקה והחלו לשיר שירי שמחה לאירוסי אחת הבנות הירושלמיות.

לפתע אמרה הכלה לנעמי שיש לה רעיון של שידוך מאוד מוצלח עבורה, בחור מצוין משכמו ומעלה, עד מהרה נרקמו הקשרים בין הקצוות, באמצעות אחת מחברותיה של האם, ולאחר הביורורים הוברר שאכן מדובר בבן עלייה אמיתי, ולאחר תקופה קצרה השידוך נסגר למז"ט.

כמה מעורר הדבר למחשבה על הטוב הטמון בכל דבר. הנערה היתה המסכנה הגדולה ביותר בבשורת ר' דוד שאין להם אוכל לשבת, היא הנאשמת... עליה סמכו כולן והיא משאירה אותן רעבות בשבת! זה נשמע כל כך רע... דווקא התשובה הזאת היא היתה השליח להכרות בין שתי הבנות ולהצעת השידוך, כך זכתה נעמי להקים את ביתה בישראל!

וקבוצת הממתינות היו לעיתים קרובות יוצאות לדירה בצפת, היא ניצלה את הפריבילגיה הזאת, תמיד זה עבד...

ערש"ק שגם היה ערב ר"ח - הזמן המסוגל לסיים את ספר התהילים אצל רבי לייב בעל היסורים, הן מתארגנות, קבוצת בנות שחלק ניכר מחברותיהן כבר הקימו את ביתן והן עדיין ממתנות, שכרו דירה ברובע היהודי, על התארגנות לאוכל לא חשבו בכלל, הבת של משפחת רוזן איתם, ולה הרי יש הסדר משפחתי עם ר' דוד...

הן סיימו את ספר התהלים, עלו במעלה בית הקברות הצבאי ומשם מרימה הגב' רוזן הצעירה את הטלפון לר' דוד, היא מבשרת לו בשמחה שזה עתה סיימה את התהילים אצל ר' לייב, הן קבוצה של שבע בנות, בדרך לדירה תוכלנה לעבור דרך בית הארחה... ר' דוד מבקש שתי דקות לשוחח עם האחראי במקום, הוא חוזר אחרי שתי דקות, מתנצל, בשעות האחרונות הפתיעו קבוצה של תושבי חוץ את בית הארחה, כך שבית הארחה השבת בתפוסה מלאה, המטבח לא נערך לכמות כזאת כך שממש לא שייך להוציא אוכל השבת!...

המצב מצב ביש, מדובר בשעתיים לפני שבת, איפה קבוצה של שבע בנות ישגו מה לאכול בשבת? העיניים המאשימות מופנות לעברה, איך ניתן לחשוב שיעבירו שבת עם חטיפי במבה וביסלי?!... היא מצידה בקשה באותם רגעים להחליף את גורלה עם עדת קורה, מצדה שהארץ תפתח את פיה ותבלע אותה חיה...

הוא מעיקר תורתנו ומיסודות חינוכנו".
ואכן בכל שנה כאשר באים שוב לקרוא את הפרשות של חמש שמות, צפה ועומדת מול עיני דמותו הטהורה של המשגיח. הוא וחמש שמות היו תרי רעין דלא מתפרשין. בחמש שמות מפרשות כל נפלאות השם במצרים וכל יסודות האמונה, וכך גם המשגיח השקייע את עיקר עבודתו הרוחנית באמונה ואמונה ושוב פעם אמונה, וראה נחיצות תמידית ויום-יומית לעורר ולהחיות בו ובשומעי לקחו את יסודותיה ועקריה!

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

בעליל כי זכירת יציאת מצרים היא עיקר בדת, ולא די שלא תשכח מעמנו כשמוזכרה פעם בשנה בסדר ליל הפסח, אלא תמיד לא ימיש זכרונה מלבנו.

"כשהיה מגיע זמן קריאת התורה בפרשיות שובבי"ם, כבר מפרשת ויגש חשו כי הגיע הזמן לרכוש 'פספורט' ליציאת מצרים... באולם הישיבה הדהד מוה שאמרו בקלם כי יציאת מצרים בגדר אב לבנין הרוחני המורכב והשלם של עם ישראל ואת הכל יש לייסד על גבי פרשיות אלו... וכמה מרוממת היתה הרוח בישיבה הקדושה - תחת כנפי הוד כבוד המשגיח, כאשר כל באיה חשו שזיכרון יציאת מצרים

המשך מעמוד 5 | הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א

את דבריו סיים רבי חיים בפן אישי, וכך ספר:
כשעמדתי בכותל המערבי, והתפללתי לפני בית קדשנו ותפארתנו, חשבתי לעצמי: כמה היה מוכן סבא שלי מוורשא לתת כדי לזכות להגיע לכאן... מה היתה סבתא שלי נותנת כדי שתהיה לה אפשרות לבוא לכאן... ידוע, מה שאמר רבי יהודה הלוי: "יפה נוף משוש תבל קריה למלך רב, לך נכספה נפשי מפאתי מערב, המון רחמי נכמר כי אזכרה קדם כבודך אשר גלה, ונווך אשר חרב... וטעם רגביך לפי מדבש יערב...".

טעם רגביך - אומר רבי יהודה הלוי - טעם הבוץ של ירושלים עיר הקדש, ערב לי מדבש!

זכורני שבהיותי ילד, היו מגיעים לביתנו חכמים מארץ ישראל לעשות מגביות, ואמי מתפעלת ואומרת: "זה שליח מארץ ישראל!". הייתי ילד קטן, ואני זוכר את עצמי לוקח את הבוץ שהיה דבוק בנעלים שלהם, ואומר לעצמי: "זה ודאי של ארץ ישראל"... הייתי לוקח ושם אותו בתוך המרק שלי ואוכל...
איי... ארץ ישראל!... זכיתי לאכול את ארץ ישראל!...

כשהגיע לארץ ישראל הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן, הקפיד תמיד לירוק לתוך מטפחת. חלילה לו לירוק על אדמת ארץ הקודש!
אני אף זוכר את ההתרגשות הגדולה שאחזה בנו כשהגענו לארץ ישראל. הייתי רק בן אחת עשרה כשהגענו ארצה. כשירדנו מן האוניה בנמל חיפה, השתטחנו על האדמה והתחלנו לבכות. לא אשכח זאת...

כך באים לארץ ישראל - וכך היא הדרך הראויה לבוא לבית המקדש. לא הרגלים באות, אלא האדם מגיע!

(מתוך הספר 'משכני')

התעוררות רגשית, או שהוא מרגיש כאב לב, והוא מתחיל לבכות. לא הראש בוכה פה, אלא הלב. לדמעות כאלו, המגיעות מן הגוף, אין ערך הדמעות של רב הונא.

אצל חז"ל, הראש והלב הלכו תמיד ביחד. מעולם לא היתה חציצה בין הראש לבין הלב.

כשמספרת הגמרא שרב הונא בכה - היו אלו דמעות מן הראש. לא מתוך סנטימנטים וגלויי התרגשות, אלא מתוך התבוננות עמוקה מאד, שאין לנו מושג אודותיה.

רחמים שאינם מן הלב - כי אם מן הראש

אין לנו מושג בגדלות הדורות הראשונים! הגמרא (עבודה זרה י ע"ב) מספרת שהקטן שבחכמי הגמרא היה מוחיה מתים.

אם כך חכמינו בגמרא, על אחת כמה וכמה משה רבנו. כשרש"י אומר ש"נתן עיניו ולבו", משמע שהוא קשר את הראש אל הלב.

בודאי שיצא אל אחיו וראה בסבלותם, אבל הוא לא סתם התרגש וכאב את הצרות שהם עוברים - הוא בכה עליהם מן הראש!

הקב"ה אומר לעם ישראל: "מי בקש... מידכם רמס חצרי". בקשתי מכם לעלות לרגל - אבל עם מה אתם באים? הרגלים שלכם באות לקיים: "שלוש פעמים בשנה יראה". אני בקשתי 'יראה' - כדרך שבאים להראות לפני ה' יתברך, אבל אתם שולחים את הרגליים.

הרגליים הגיעו - ואיפה האדם עצמו?? מי בקש זאת מידכם רמס חצרי ברגליים? אני רוצה לראות אתכם!

כשאני אומר: "שמעונו בא אלי", אני מתכוון שהוא עצמו הגיע, אבל אם אומר: "הרגלים של שמעונו רמסו את החצר שלי", איני מתכוון לומר שהוא בא אלי. הרגלים שלו רק רמסו את החצר.

אל תשאירו את הלב ואת המוח בחוץ - בואו אלי ביחד איתם! בואו עם הלב ועם הראש! אני מוחכה לכם, ולא לרגלים שלכם!...

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ באילו אופנים מותר לאכול או להתקלח לפני תפילת שחרית?

◆ מה הם ארבעת השלבים של תחילת היום ההלכתי?

◆ האם מותר לעמוד בתפילת שמונה עשרה על גבי חפץ נמוך?

במקלחת אף היא אסורה, אלא שנוהגים להקל בכך לצורך טבילה במקוה.

תחילת היום ההלכתי וזמן תפילת שחרית

• תחילת היום ההלכתי מחולקת לארבעה שלבים, המופיעים לפי הסדר הבא: עלות השחר, 'האיר המזרח', 'משיכיר', והנץ החמה.

• זמן הקיום של מצוות שזמנן ביום - מתחיל בזמן ש'האיר המזרח', ויש אומרים שבעלות השחר. ויש להחמיר אף בשעת הדחק ואף בדיעבד, מלבד לענין תפילת שחרית, שיתכן כי אין לשוב ולהתפלל.

• זמן תפילת 'שמונה עשרה' של שחרית לכתחילה, הוא בעת הנץ החמה, ונמשך עד סוף השליש הראשון של היום. ובדיעבד, אם התפלל לפני הנץ החמה, לאחר זמן 'משהאיר' - יצא ידי חובתו. • מי שלא התפלל שחרית עד לסוף זמן תפילה, יתפלל לאחר מכן, עד חצות היום. ויש מהפוסקים שכתבו שאם השתהה במזיד לא יתפלל, ועל כן יש להתנות שאם אסור להתפלל תהא התפילה נדבה.

• מי שנאלץ לצאת לדרך בשעת בוקר מוקדמת, באופן שאינו יכול להתפלל 'כותיקין' טרם צאתו - יתפלל לפני הנץ.

• מי שנאלץ להתפלל תפילת שחרית לפני הנץ - לא יאמר קריאת שמע וברכותיה ולא יברך על הטלית והתפילין לפני זמן 'משיכיר'; ובדיעבד, אם בָּרַךְ לפני זמן משיכיר, לאחר עלות השחר, לא יברך שנית.

• בתפילת 'שמונה עשרה' אסור לעמוד על גבי חפץ בעל גובה משמעותי, וכן אסור לעמוד אף על גבי קרקע הגבוהה מסביבתה שלושה טפחים.

אכילה, שתיה ועיסוקים שונים לפני תפילת שחרית

• מעת שהגיע זמן תפילת שחרית (ראה תקציר לאתמול), אסור לגשת במיוחד אל אדם אחר - כגון ללכת לביתו, או אף לגשת אל מקומו בבית הכנסת - ולברכו לשלום, בברכת 'בוקר טוב', וכדומה.

• הפוגש אדם בדרכו לפני תפילת שחרית, מותר לו מעיקר הדין לברכו לשלום, אך נהגו לשנות מהברכה המקובלת, כדי שהשינוי ישמש כ'תזכורת' לכך שטרם התפלל, ולא יתעסק בדברים אחרים.

• אסור לאכול ולשתות מאומה לפני תפילת שחרית. ואכילה לצורך רפואה מותרת; וכן מותרת האכילה למי שרעב במיוחד, או לאדם חלש הנצרך לכך.

• מותר לשתות מים לפני תפילת שחרית, וכן מותר לשתות קפה ותה ללא סוכר וחלב; והורו הפוסקים כי בזמננו מותר לשתותם אף עם סוכר, וכן עם חלב.

• בהגיע זמן תפילת שחרית, אסור לצאת לדרך טרם תפילה, הן משום שאסור לעסוק בצורכי עצמו לפני התפילה, והן משום שההליכה בדרך עשויה לגרום לחוסר ישוב הדעת בתפילה.

• החל מחציי שעה לפני עלות השחר אסור לאכול 'אכילת קבע', דהיינו פת, עוגה או משקה מִשְׁפָּר, בכמות הגדולה מ'כביצה', עד לאחר הנחת תפילין, קריאת שמע ותפילה.

• משעה ש'האיר פני כל המזרח', אסור לאדם הרגיל להתפלל ביחידות, להתחיל בלימוד תורה ביחידות בביתו, או בבית מדרש שלא אמורה להתקיים בו תפילת שחרית.

• החל מעלות השחר אסור להכנס ל'בית המרחץ' עד לאחר קריאת שמע ותפילה. ויש מפוסקי זמננו שהורו כי רחיצה

לקראת שבת
לכו ונלכה

כשהגעתי לדרום אפריקה... העיר רעשה וגעשה. רבים שהיו רחוקים מדרך התורה יצאו במחאות, דרשו את הדחתי, וכלי התקשורת פתחו במסע הסתה פרוע. לא די שהרב החדש נלחם בחילוניים החיים, הוא עוד מקדש מלחמה נגד המתים

ראב"ד העדה החרדית פוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א על קדושת השבת

העיר רעשה וגעשה. רבים שהיו רחוקים מדרך התורה יצאו במחאות נגד הרב המפלג במקום לאחד. דרשו את הדחתי, וכלי התקשורת פתחו במסע הסתה פרוע. לא די שהרב החדש נלחם בחילוניים החיים, הוא עוד מקדש מלחמה נגד המתים, ופוגע במשפחות האבלות בשעתם הקשה. לא הסתפקו בשיסוי, והמשיכו במעשים, הפסיקו כל שיתוף פעולה במפעלים הברוכים שיוזמו בתחומי הקירוב, החינוך, הכשרות והטהרה. האווירה היתה עכורה ומתלהמת. קראתי לאסיפה, והם נהרו חדורי רוח קרב, נחושים לשסע את דברי ולפוצץ את האספה.

פתחתי ואמרת: "ההצעה שהצעת, היתה למעשה לטובת החילוניים. לפלא בעיני שהם מתרעמים..." הדברים נתקלו בשתיקת תדהמה. לא הבינו, איך הדרתם היא לטובתם?

הסברתי: "לאחר פטירת האדם, עולה נשמתו השמימה למסור דין וחשבון. והנה, ביוהנסבורג מתגורר יהודי טוב, ידו פשוטה לצדקה ולחסד, אבל שבת אינו שומר. בא יומו, נשמתו עולה למרום. כל מעשי הצדקה נסקרים, והנה שבר, השבתות מחוללות! אין ספק שיצטדק: אינכם יודעים איך זה ביוהנסבורג, כה קשה שם לשמור שבת... יאמרו לו: מה אתה מדבר, הלא לידך קבור פלוני, והוא שמר שבת. וגם שכנך מהעבר השני שמר שבת, רואה אתה שאפשר... מה יוכל לענות? ודינו יגזר לרעה חלילה..."

קם מנהל החברה קדישא שבעצמו לא שמר שבת, והצהיר: "הרב צודק, איני רוצה להיקבר ליד 'פרומער' שידוננו לפיו!" משתתפים נוספים הצטרפו אליו, והסערה שקטה...

(מתוך הגדה של פסח 'ויגד משה')

כשנסעתי לארץ ישראל עברתי דרך צרפת, כדי להיפרד מהגאון רבי מרדכי פוגרמנסקי זצ"ל. הגעתי ביום חמישי והודעתי שאני ממשיך ביום ששי בבוקר. אמר לי: "אינך נוסע, ביום שישי לא נוסעים!" כך נשארתי, וזכיתי לראות את הנהגתו בשבת. את חרדת השבת, את הפחד שליווה אותה במהלכה. ראיתי איך ניקה את הבגדים שלא יהיה בהם שמץ לכלוך או מוך בקפלי הבגדים, והיה קורא בקול: "דאורייתא! חצי שיעור אסור מן התורה!" - ואחר כל זה, לא יצא מביתו כל השבת...

סיפר לי מחותני הרה"ג רבי ישראל משה סלומון שליט"א, שאביו, הגאון רבי ברוך שמעון סלומון זצ"ל רבה של פתח תקוה נלחם שם את מלחמת השבת ואירגן שם מחאות והפגנות למען קדושת השבת המתחללת, ונכנס אל הסטייפלר לומר שפנו אליו רבנים בטענה שיש בהפגנות על השבת חשש פיקוח נפש. אמר לו הסטייפלר: "מי אומר שלא צריך מסירות נפש עבור השבת!?"...

העיר רעשה וגעשה

כשהגעתי לדרום אפריקה מצאתי הזנחה גדולה בשטחים רבים. אחד מהם היה, שבבית הקברות היהודי קברו שומרי שבת בצד מחלליה, דבר האסור מבחינת ההלכה (יורה דעה שסב, ה). באחת הדרשות הראשונות עוררתי על זה, וזימנתי אלי את הנהלת החברה קדישא, הודעתי להם שמכאן ולהבא לא יקברו את שומרי שבת ליד מחלליה.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רה' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il